Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NAM THỨ MƯỜI HỐN. - SỐ THỨ 2708 — MỘT SỐ: 0$03 — NGÀY THỨ HAI 29 và THỨ BA 30 MARS 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1749

PAYS	Un an	Six mois	Trois mois	Etranger (Pays autres que ceux de l'Indochine)	Tonkin (Chemin de fer)
Một năm.	6$00	6$00	6$50	6$50	12$00
Các làng và					
Các công-sở	»	3.00	3.00	3.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.25	3.25	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: P. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique:
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$20 le cm/m
Par contrat annuel
Par conditions et par insertion. . . . . 0$12 le cm/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le cm/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một điều mong-mỏi về các hội trợ học trong xứ ta

Nói đến việc học ngày nay thì ai cũng biết — mà phần nhiều người phải than-thở phàn-nàn — rằng ngày nay đi học không phải như ngày xưa giản-tiện dễ-dàng; ngày xưa đi học, ông thầy thiết trướng ở ngay trong xóm trong làng, mỗng năm ngày tết, tiền cung thầy suốt năm chỉ tối chỉ mất độ một vài quan, tiền trợ không nấ, tiền cơm không tốn, tiền sách vở giấy bút cũng chẳng hết là bao, người có tài có chí có thể cứ cơm niêu nước lọ mà theo đuổi với tủi đèn sắp sách cho kỳ đến học thành danh toại nới thôi, không phải chịu cái nghèo nó ngăn trở mất con đường tiến đức tu nghiệp của mình mà đến nỗi dở dang giữa khúc; việc học bây giờ thì không nói thế được, có học-đường, có niên-hạn, học-phí đắt, tiền sách vở giấy bút cũng chi dụng phải rất nhiều, chưa kể lại còn cái nông-nỗi khổn-khó cho những kẻ ở xa nhà trường phải tiền lưng gạo bị, nhờ và chỗ quen người thuộc, chịu bao nhiêu phiền lụy mới được nơi nương-náu, dung chỉ cuốn sách ngon đèn, lại càng thêm tốn kém bội phần nữa. Nay thử tính một người học-trò muốn lĩnh-thụ được cái giáo-dục thật hoàn-toàn ở trong xứ mình bây giờ, qua mấy năm sơ-học, lại mấy năm trung-học, lại mấy năm cao-đẳng học nữa, lại mấy năm đi du-học bên Pháp nữa, học-phí cứ càng lên bậc trên càng đắt, tự sự ăn sự mặc cho đến sách vở giấy bút cũng càng ngày chi-dụng càng phải nhiều hơn, tốn kém biết bao nhiêu mà kể; hãy nói theo cái cách học bản-tiện trong khoảng năm sáu năm thì cho học trường sơ đẳng kiêm-bị, bốn năm theo học trường cao-đẳng tiểu-học, hai năm theo học trường trung-học bản-xứ, rồi ba bốn năm nữa theo học các ban trường cao-đẳng; năm sáu năm ở trường sơ-đẳng kiêm-bị, tuy chưa mất tiền học, mà tiền ăn, tiền trợ, tiền sách vở giấy bút ít ra mỗi năm cũng mất đến một trăm đồng, bốn năm ở trường cao-đẳng tiểu-học và hai năm ở trường trung-học bản-xứ, tiền học mỗi tháng đã mất ba đồng, cộng với các khoản tiền chi-phí khác, thì mỗi năm kể có đến hai trăm đồng không kém, lên được đến các ban trường cao-đẳng thì tiền học mỗi tháng tám đồng, tiền ăn, tiền trợ, tiền sách vở, giấy bút ngoài, không mỗi năm độ ba trăm đồng làm sao học trọn. Ấy đấy đối được cái bằng sơ-học đã mất năm sáu trăm đồng, lại tám trăm đồng nữa, mới đổi được cái bằng cao-đẳng tiểu-học, lại bốn trăm đồng nữa mới đổi được cái bằng trung-học bản-xứ, cho đến đổi được cái bằng cao-đẳng phải chừng trên dưới một ngàn đồng; cứ cái trình-độ sinh-hoạt của người mình bây giờ, tưởng nói tới những số tiền như thế, mấy ai mà khỏi lắc lưỡi dùng mình, mà thật có nhiều nhà dù ham học đến đâu, dù có con em tư chất thông-tuệ đến bậc nào cũng không làm sao cho kéo được cái số tiền thu-nhập cân với cái số tiền chi-xuất to tướng kếch xù kia mà gánh nổi cái gánh nuôi con đi học.

Sự học ngày nay tốn kém khó khăn như vậy, dẫu người có tài có chí đến đâu đi nữa, mà muốn thành được tài, đạt được chí cũng phải nhờ sự học mới nên, cũng không sao tránh khỏi được cái vòng tốn kém khó-khăn mà cứ chắc về cái tài sống, cái chí suông, mong có ngày tự-tạo nên cái tư-cách hoàn-toàn hữu-dụng được. Người nào may nhờ được sinh-trưởng vào nhà phú-quí thì có sẵn tiền sẵn bạc mà học được đến nơi đến chốn, thành được tài, đạt được chí, trở nên người có ích cho nhà, cho nước, cho xã-hội nhân-quần; nhưng ở đời những người mà gặp được cái cảnh-ngộ thuận-toại như ý sở cầu, bao giờ cũng vẫn là số hiếm; còn phần nhiều người cũng có chí có tài như thế, cũng mải miết cầu học đến nơi đến chốn, để cũng thành được tài, đạt được chí, cũng trở nên người có ích cho nhà, cho nước, cho xã-hội nhân-quần, mà thường chỉ vì cái khó bó cái khôn, muốn học mà không tiền, không tiền tức là phải đứng ra ngoài cõi học; nếu những người như thế mà được có nơi nương tựa, bảo trợ cho học được đạt chí thành tài, thì đối với nhà, với nước, với xã-hội nhân-quần sau nay không phải không trở nên những người có ích cả. Nhân tài là nguyên-khí của một quốc-gia, là tinh hoa của một xã-hội; nhân-tài nước mình còn ít ỏi quá, nay lại vì một nỗi thất học mà dở dang hư hỏng mất, thì cái nguyên-khí của quốc-gia, cái tinh hoa của xã-hội chẳng là đáng tiếc lắm du?

Tuy chính-phủ cũng vẫn có cấp học-phí cho một số ít người, nhưng người mong cấp học-phí thì nhiều, mà tiền cấp học-phí thì có hạn, làm sao khỏi có kẻ còn thất vọng lỡ thời. Việc bảo-trợ học-sinh ở các nước vậy, thì ở nước mình cũng vậy, cũng mạnh về các đoàn-thể trong dân chứ không thể toàn trông nhờ về chính-phủ được. Ta muốn cho việc học trong nước có tiến-bộ, nhân-tài trong nước có thành-tựu, thì nhân-dân mình cũng phải có cái cơ-quan bổ trợ cho việc học mới nên.

Mong rằng mỗi tỉnh có một cái hội trợ-học mở ra, những nhà có vị vọng, có tư-tài kể xuất của người xuất cộng, gom góp cái phi-khoản bằng năm, giúp cho những con nhà nghèo mà có tư-chất học được, chọn những người có tài có chí thì giúp cho học rõ đến nơi đến chốn, rõ đến đạt chí thành tài; như thế thì nhân tài mình không đến nỗi vì thất-học mà hư-hỏng dở-dang trong nước được một người nào có chí có tài, tức là được một người ấy học thành hữu-dụng. Cổ-ngữ có câu: Tính việc trăm năm không gì bằng cái kế giồng người. Cái công-cuộc gây giồng người ở nước ta sau này chính là cái công-cuộc của các hội trợ-học vậy.

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 26 Mars 1926

Việc nước Pháp

Các báo ăn bình phẩm về cái tình trạng chánh-trị và tài-chánh. Báo *Petit Parisien* đăng tin rằng các ông tứ-đại nghị-viện về tất cả các đảng đều muốn tránh sự gây nên việc khủng hoảng, và mong rằng sẽ điều-đình cho được ổn thỏa, nhưng chánh-đoàn nào cũng chỉ đợi các chánh-đoàn khác nhượng-bộ mà thôi. Tình trạng vẫn còn tối tăm lắm.

Báo *Volonté* có nói rằng muốn cho khỏi phải giải tán nghị-viện, chỉ có một cách là mong-thuận các bản dự án của M. Raoul Péret mà thôi. Đảng xã-hội dụng tâm ngăn trở, thực là làm một việc lắm to.

Báo *Journal* có nói các bạn của M. Malvy có nói rằng bao lâu ông lại sẽ nhận bộ nội-vụ.

Hội-đồng coi về cái thể-lệ bảo-cử đông thanh mong việc hoãn lại cái thể lệ tuyển cử nghị-viện.

M. Barafour đệ trình một bản dự-án luật-pháp định số tiền lương hưu của thợ mỏ làm việc được 30 năm là 2.560 và 3.0.0 quan.

Cái kiện Manrès (về việc dọa M. Sibramesch, nguyên thượng-thư bộ nội-vụ) lại hoãn đến ngày 8 juillet.

Việc ở Syrie

Ở Beyrouth, tại tây nam thành Damas, quân Pháp đã đánh lại quân Druses trong miền ấy, được thắng lợi.

Quân Druses bỏ lại hơn một trăm cái tử-thi. Quân Pháp chiếm được Neck.

Việc nước Ba-lan

Số hàng-hóa xuất-cảng trong tháng février được 130 triệu Zolys, thặng hơn số nhập-cảng được 62 triệu.

Việc nước Nhật-bản

Tại nguyên-lão nghị-viện, quan thủ-tướng đã nhắc lại cái tôn-chỉ về cái chánh-sách của chánh-phủ tại Mãn-châu, chánh-phủ sẽ hết sức bành-trướng sự lợi-lợi của người Nhật, để bảo-hộ tài-sản sinh-mệnh người Nhật cùng là giáp đỡ việc mở mang kinh-tế. Nếu có sự rối loạn xảy ra, nước Nhật sẽ thi-hành mọi phương-sách thích đương.

Một tòa án riêng đã kết án tử tử một người Cao ly tên Pakmal, và vợ hắn là một người Nhật, can về việc ném bôm năm 1923, mưu hại nhiếp-chính vương.

Việc ở Ấn-độ

Quan thượng-thư bộ hàng không đã ha lệnh dựng một trường bay ở Karachi, trường bay ấy sẽ là một trạm quan trọng về đường hàng không ở Viễn-Đông. Dựng trường bay tốn mất 200 nghìn livres sterlings. Tháng mai năm nay sẽ bắt đầu làm, đến tháng août 1927 thì xong.

Việc ở Úc-đại-lợi-á

Ở Nouvelle Galles du Sud, có bịnh dịch hạch

Ở bến khắp các hạt Nouvelles Galles du Sud, giới vẫn mưa, không khí có ở miền ấy sẽ bị lợi.

(*Indopacifi*)

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Tôi có một người anh em họ ở nhà quê xưa nay vẫn là người lương thiện, sắng may năm kia có cãi nhau với một người làng, việc đến tòa án đệ nhị cấp, tòa phạt năm đồng, anh ta không chịu, chống án lên tòa Thượng-thẩm nhưng cũng bị y án. Song từ bấy đến nay đã hơn một năm mà cũng chưa thấy sức bẹp phạt. Nhưng tôi thấy [illegible] trước, anh ta có làm đơn xin tinh nguyện ủng tử. Nên có người khiếu ở quan rằng anh ta bị án vi-cảnh, về lại bị ung anh ta thì ông thân sinh ra anh ta đã làm chánh hương hội, anh ruột đã làm tư ý, anh họ lại làm thủ-quỹ thì anh ta không được ứng cử làm lý-trưởng.

Chúng tôi có việc khó khăn như thế không biết tính làm sao, vậy tôi xin quí báo làm ơn chỉ giáo cho tôi xem người anh em họ tôi phải phạt vi-cảnh như thế có quyền được ứng-cử làm lý-trưởng không? Và nếu có lấy lý một nhà không được làm nhiều ở ức dịch trong một làng thì ông thân sinh ra anh ấy có thể xin từ chức chánh hương hội để cho anh ta ra làm lý trưởng được không? Vậy xin quí-báo làm ơn chỉ giáo giúp cho.

LỜI ĐÁP. — Câu hỏi của ông không rõ gọn, là ở trên ông đã nói là người ấy bị xử tội tại án đệ nhị cấp, đã chống án lên tòa Thượng thẩm mà ở sau ông lại nói là phải phạt vi cảnh.

Nếu là khinh tội, do tòa án đệ nhị cấp xử mà việc giảm đã ng cho nên mới bị phạt 5 đồng thì người ấy không được ứng cử, vì rằng t eo như điều 42 nghị định quan Thống-sứ ngày 25 janvier 1922 thì phàm những người đã bị nghị xử tại các tòa Tây án hay Nam án về *trọng tội tay khinh tội* mà không được hưởng án treo thì không được làm lý-trưởng.

Nếu người ấy chỉ phải phạt vi-cảnh thì vẫn được ứng-cử làm lý-trưởng, miễn là hợp các điều lệ đã nói ở điều 27 trong nghị định ấy là:

1° Tuổi từ 25 đến 50.

2° Hạnh kiểm tốt và đối với chính-phủ bảo hộ không có điều gì đáng chê cả.

3° Có vật lực.

4° Biết chữ quốc ngữ.

Còn như câu hỏi về trong một nhà người cha đã làm chánh-hương-hội, người anh làm thư-ký, anh họ làm thủ quỹ, mình có được làm lý trưởng không thì nghị định không nói đến. Trong nghị định bàn về tổng lý điều 41 chỉ nói rằng trong một nhà bố con hay là anh em ruột không được cùng một lúc làm chánh phó tổng, lý trưởng mà thôi.

Ph. h-L.

Tin Saigon

Tại hội khuyến-học Nam-kỳ

Ngày hôm qua, tại hội khuyến-học, người Nam nhiệt thành hoan nghênh M. Charles Vidrac, là nhà trước tác tuyển *Paquebot Tenacity*, và quyển *Madame Bétliard* đi qua Saigon. Ông Bài-quang-Chiêu và ông Ng-phan-Long có mặt ở đấy.

(*Indopacifi*)

LỜI ĐÀN BÀ

Đàn-bà mình nhiều kẻ thất-nghiệp

Sự thất-nghiệp thật có một cái nguyên-do rất lớn, là bởi vì sự giáo-dục gia-đình còn được khuyết-điểm nhiều lắm, đàn-bà con gái mình không có cái thân-giá tự trọng chút nào, của mẹ nuôi dạy con thì không biết sắm cho con một cái nghề-nghiệp gì cả.

Nhà nào có sắn cái chỉ để lại sau chia cho nhiều mà thôi, đến khi tán dụng hết cái sản nghiệp đó thì phải chịu sự túng rối suốt đời, có kẻ dạy cho con tập cách dinh sanh, thì lại dạy những buôn tiền cho vay lấy lời, bớp hầu nặn họng người ta mà kiếm lợi riêng cho mình, như thế thì trường cửu làm sao cho đặng, chớ như dạy con mà chuyên dạy cho rành một nghề, có phải ngày sau gặp đặng một chỗ sự-nghiệp không? Cái thân giá [illegible] đến ai, mà một cái phẩm cách của mình lại đành bà con gái mình đối với xã-hội ít có cái tinh liên-lạc, vì cái tập-quán xưa nay đã dạy bảo cho như thế, chỉ trông mình đặng no đủ là vẻ-vang, chớ ai ngờ đâu khó một thấy ai, không hề nghĩ rằng: sẽ người nghèo-khó đông chừng nào cũng tại là làm một sự yên ổn, sẽ bị thiệt hại chung một phần vậy, tại nói ngay một điều, đàn-bà thất-nghiệp cũng không phải không thiệt hại cho đàn ông, xã-hội phải cung-cấp cho một số thất-nghiệp đông qui, thì xã hội phải đến hao-kiệt tài-nguyên của xã hội đã eo hẹp rồi, thì phòng gia-đình có đặng vững động chăng? cho nên đem nghề nghiệp mà dạy con gái là cốt vì gia-đình, nhưng mà cũng vì xã hội bồi-đắp cái tài-nguyên chung trong nước nữa, nếu chỉ biết cái lợi của mình thì vì như một dòng nước ở giữa, xung quanh khô khan hết cả, trông không bao lâu cũng phải sạch sanh nước nhau, huống thay con cái kiếm dưỡng lắm, chỉ làm cho sự hư thân mất nết rất nhiều, sự xấu danh hại tiết ít ở những nhà thôi quê, mà chính là ở những nhà thành-thị, ít ở những nhà tiền gia nữ, mà lại ở những nhà phú-quí trung nhơn, là vì sao? vì sang giàu quen ăn chơi, không lo làm việc, đến khi nắm tiền đã lẻ, thì không tay mà chịu, chịu không nổi tác phải làm càn, không biết kể liệu hạ đã trét một bề, mấy rán mấy tốc, đến đôi tháng ngày, tuy không nghề mà thật có việc kiếm ăn, còn chúng ta sinh-trưởng trong cảnh phồn-hoa, tập quen toàn cách phong-lưu, ngộ đến lắc lỡ bước sa chân, tỉnh cảnh hỏi bây giờ ai thử nghĩ xem có đáng ghê sợ không?

Lời cổ-ngạn hay nói: «Đem cái thân giá vào chợ không đổi được đến gạo mà về» ấy khổ hại thay lời nói, cái thân giá người đến thua một đấu gạo, nhưng mà thật thế, xưa nay đổi lấy tiền gạo chỉ có người-nhiệp, thân-giá người tự-trọng, song người đã không biết tự-trọng còn ai trọng nữa, đấu gạo là vật hữu dụng, mà thân giá là đồ vô dụng, người ta nên đổi làm gì, lại ông Pháp-lan-khắt-lịch có nói: «Dan-nan do ân-lạc» là khó nghèo bởi lười biếng mà sinh ra, khổ nào bằng mà [illegible] quá ham vui mới nên nỗi. Làm người chỉ biết cái điều lợi điều yên ổn giữa mực tiêu, mà không nghĩ điều hậu-hoạn thì phải đến thất-bại hết thảy chẳng ta kịp nên dương con mắt mà trông cái cảnh người khốn cùng khổ đói bây giờ, mà cũng nhau chung lo về đường nghề nghiệp, để họa may trình khỏi cái nạn cùng hèn, sẽ tiếp chung đến sau mình, thì chương-lộc mới mong phồn diễn thiết tưởng người mẹ đã thất-nghiệp đứa con sinh ra cũng tối tân làm thay, bởi vậy mà số người trí-thức trong nước mình sinh ra rất ít, duyên do vì số người đàn bà đã nhiều kẻ thất nghiệp đi hết thảy, đáng sợ thay.

Đạm-Phương nữ sử

VĂN UYỂN

Vịnh kiều

Ngàn rõ Kiều nhi phận mỏng manh,
Biển trung nên nỗi phải lìa mình.
Tình tiền còn vướng chàng Kim-trọng,
Nghĩa bạc mà đền của tạ Sở-Khanh.
Đã trải biết bao phường xỏ lẹ,
Chưa từng thấy mặt chuyện liều xanh.
Trên đường hại ngọc gươm chàm đấy,
Bằng chốc lên làm bạn pháp-kinh.

Cảnh đi thuyền đêm

Lênh đênh một lá giữa dòng sông,
Chiếc bóng gieo lòng bẻ cửa trông,
Dặm liễu phất pho trên nội rộ,
Dịp cầu lơ lửng dưới khe trong.
Mành gương kim cổ bi ai đó,
Gánh nợ tang-bồng trả chửa xong,
Trời nam bao thấy rạng vầng đông.

Đặng-tuyết Đinh-trọng-Phiên.

Măng ruồi

Giống dân tảo tận dám trên ngươi,
Ghế gớm tay cho cái giống ruồi,
Rồi mặt ong vo vo như đám nhặng,
Lườn ai ăn lẫn vẫn tựa bầy ruồi,
Thói mày vẫn đánh bay đi thẳng.
Kẻo trở ra ấy đập chết tươi,
Muốn sống thì dày đừng thế nữa.
Trận mình rồi bỏ chỗ nhơ thôi.

T. K.

Tin Vân-nam

Cái nạn xe lửa rất gớm ghê

Trong một số báo trước bản-quán đã nói qua về việc xe lửa đỗ chết người ở Vân-nam nay lại tiếp được tin rõ hơn như sau này:

Ngày 23 Mars 1926 chuyến xe số 50 chở hành-khách từ Amitchéou đi Pichélou, khi tới địa-phận *la-ga* Laïcun và Tatei cùng vào quãng km 197 bị trôi đốc, người tài xế không thể hãm đặng lại được, nên cái máy đổ lăn xuống, hai toa hành-khách cũng đổ theo, máy một bà bông mất nhiều, hàng hóa đổ vỡ cũng lắm. Nay cái tin ông Kềm sát nghĩ lại khác đặng lại được nhẹ hoát nạn, còn người tài xế bị gãy hai chân, người đốt-tra bị nước sôi tưới chết, hành-khách 20 người bị thương nặng và 40 người chết, kể mất đầu, người gẫy chân, kẻ cụt tay, người vỡ trán, tiếng khóc vang trời, lời kêu dậy đất, người tìm bà, kẻ kiếm con, thật là cái thảm trạng gớm ghê không khác, chỉ giải đất chiến trường, ai trông thấy cũng phải ghê lòng nên đã, mà tuôn rơi hạt lệ. Trong khi đó những chủ xe phàng sang sắt cùng nhân-dân gần đấy xô nhau lại mà đo nát người Pháp cùng người Nam ở đấy rằng, họ sẽ hại người mình vì mình đã làm nên cái nạn lấy trời fy. Đang con ngay hiểm, có ông chủ hãy Tachouang ở gần đấy đi *goông* đến, thì mấy người Tây, Nam sống sót ở chuyến xe fy đi đến định nhờ *goông* chạy về Tatchouang, song chẳng may lại gặp hai tên phu *goông* người Xạn phang cũng sẽ người nhà bị nạn, nên bọ đang đông không đầy,

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng cau Hồ Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chụ. Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

quyền giữ *goòng* lại. Người chủ xe bất ý, bèn tăng lờ dịu hai bác ra chỗ vắng người, rồi đánh cho mỗi đứa một quả đấm choáng bị đau nằm quay ra đó, thế rồi tức khắc cùng mấy người Tây lên *goòng* chạy về Tatchouang. Thật đáng khen ông này đã không bỏ những cuồng sự hãi chút nào, mà lại lanh lợi can đảm. Khi ông chủ xe về tới Tatchouang lên đánh điện cho Amichéon cùng Tchétsuen biết, nhà ga Tchétsuen được tin ấy, thì tức khắc sắp xe riêng và phái một người khám-hộ lên cứu-trợ, những người bị thương rộng nhẹ đều đưa đi nhà thương Amichéon và Mantzeu để phục thuốc. Còn người chết lên để đem an-táng tại nghĩa-địa Amichéon.

Bình-Minh lại c/o.

VIỆC HANOI

Khởi - điểm

2 giờ	18 đồ
15 giờ	22 đồ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ	11 $ 30
nhì, —	10 00
ba, —	9 00
Thóc hạng nhất, —	6 01
Hạng ngô	6 60

Giá bạc. Kể từ ngày 29 Mars 1926, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 26 f. 68.

Thị giá quốc trái.
Ngày 23 Mars 1926

3 %	hoãn dân	62 f. 25
3 ½ %	hoãn dân	85 f. 95
4 %	vĩnh viễn 1917	46 f 25
4 %	» 1918	45 f. 50
5 %	» 1920	63 f. 90
5 %	hoãn dân 1920	76 f. 97
4 %	1925	91 f 09

Ngày 26 Mars 1926

3 %	vĩnh viễn	46 f. 50
5 %	1915-1916	56 f. 20

Tin tàu. — Tàu *Claude Chappe* đến ngày 1er avril, hồi 4 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Saigon, đường Tourane và Qui-nhơn. Tàu ấy sẽ đáp với tàu *André Lebon* chúng ngày 5 avr. I thì ở Saigon sẽ khởi-hành.

Các tàu thư ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa 20 giờ 7 phút tối 31 mars.

Tàu [illegible] ở Haiphong ngày 30 mars hồi 10 giờ sáng Tàu thư ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa 20 giờ 7 phút tối 29 mars.

Hội Khai-trí tiến-đức đã tiếp quan Toàn-quyền. — Tối hôm qua hội-đồng quản-trị hội Khai-trí có làm tiệc Annam đãi quan Toàn-quyền và Varenne phu-nhân tại nhà sang quán của hội. Dự tiệc có quan phó Toàn-quyền Monguillot, quan Thống-sứ Bắc-kỳ và Robin phu-nhân, quan Khâm-sứ Pasquier, quan Khâm-sứ Tissot bà liệu Taitu Hoàng-trọng-Phu, có chánh-sở quan Toàn-quyền, quan Quản-lý văn phòng phủ Toàn-quyền Le Fol và quý phu-nhân, quan trang tá Bonfasy, quan cai trị Lacombe chánh tòa chánh trị phủ Toàn-quyền, quan cai trị Marty công-sứ Hà-đông, đại-úy Schérer quan hầu quan Toàn-quyền cùng các quan văn phòng phủ Toàn-quyền, quan chánh đốc-học Bửa ký Lefèvre-Pontalis cùng các ông hội-viên hội đồng quản-trị hội Khai-trí-tiến-đức.

Lúc 10 giờ rưỡi tiệc xong, quan Toàn-quyền và các quan sang phòng khách xem đánh tổ tôm và đàm đạo rất vui vẻ mãi đến quá nửa đêm mới về.

Sở cảo nhà ăng-sử nghỉ việc tư vấn tại thành-phố. — Cái hạn đầu đơn ứng cử tư vấn nghị-viện khóa này đã hết hạn từ chiều thứ bảy 27 mars 1926. Ở Hà-thành khóa này có những ông sau này ra ứng cử :

Đại biểu dân

Khu thứ nhất : MM. Lê-thuận-Khoát, Phạm-Long-Trung, Nguyễn-văn-Quí.

Khu thứ hai : MM. Công-đình-Tạ tức Công-Thành, Ngô-văn-Phú, Hoàng-quang-Hưng, Phạm-quang-Đại, Ngô-văn-Bông.

Khu thứ ba : MM. Trần-viết-Soạn, Nguyễn-kim-Lân.

Khoản thứ tư : MM. Sơn-xuân-Hoan, Vũ-minh-Châu, Hoàng-xuân-Lan.

Đại biểu mãn bài

MM. Bùi-tuy-Tín, Vũ-Công-Minh, Nguyễn-huy-Hợi, Hoàng-quang-Thịnh, Nguyễn-Tăng-Phát, Nguyễn-văn-Đe.

Lễ cắt đám ông Phạm-chu-Trinh. — Có tin ở Saigon báo rằng lễ cắt đám ông Phan-chu-Trinh sẽ cử hành vào ngày chủ nhật tới nơi này, là ngày 4 avril tức là ngày 21 tháng 2 a.

Nhà chớp-ảnh hãng Quat Hanoi

CHƯƠNG TRÌNH

Từ thứ bảy 27 Mars đến thứ sáu 2 Avril 1926

QUANG-TUYẾN NHẬT-BÁO

Chớp các thời-sự toàn-cầu

Một phim phiêu lưu tiểu-thuyết rất đẹp
Có tài-tử COW BOY và TOM MIX ra trò

Trong lịch

QUẢN GIÁN-PHỈ Ở BIỂN - GIỚI

Có năm đoạn

GÀY HAY BÉO

Chuyện diệt phòng rất buồn cười có 2 đoạn

3.009

Tòa án Trường-thị. — Sáng hôm nay tòa án Trường-thị xử những việc sau này :

Lừa đảo — Quan-thị-Đỏ, tức cô Đỏ, bị chị em bạn là cô Odette Ga- [illegible] đến đơn trình tiền hàng 16, rồi tiền đi không trả. Nhưng hỏi thì Quan-thị Đỏ không nhận là gì. Tòa hỏi cứng xong thì Quan-thị-Đỏ hay là cô Đỏ vì không đủ chứng cớ.

Bẩy tỏ bất lương. — Phạm-v-Giện, làm bồi giặt của M. Delamarre thường thường cứ ăn cắp vặt, hết cái nọ, đến cái kia. Mà hỏi thì cứ nói vứng vẩn đi đâu, chứ không lấy. Một hôm vì lẫm lắt bị chủ mắng lại không bằng lòng, liền thu xếp đồ đạc bỏ hôm rồi xin ra không làm nữa. Bẩy giờ chủ giữ hỏm lại cho người cầm lại khám lần nữa, lật cả ván gác lên, bắt được nhiều bát đĩa cùng các đồ vật các thứ thuốc và các đồ lẫm thuốc ăn cắp của hiệu Gô-đa và của hiệu Bảo-chế Chassagne đem giấu vào cầy. Hỏi, vẫn mãi thì mới chịu khai rằng những thuốc và đồ dùng làm thuốc là của Bùi-quang-Ngọc và Vũ-đình-Nghiêm đều làm công cho hiệu bào-chế Chassagne cả. Hỏi thì Bùi-quang-Ngọc nhận có cho Nguyễn-văn-Giống một vài thứ thuốc và những đồ lẫm thuốc ấy, mà những thứ cho ấy là của mình mua dùng chứ không phải là ăn cắp. Còn Vũ-đình-Nghiêm thì chối không nhận gì cả. Tòa hỏi chứng ta rồi hoãn lại để nghị án.

Người thuê của những người xứ bảo hộ và xứ thuộc-địa. — Phàm những người dân xứ bảo-hộ và xứ thuộc địa của Pháp không phải quán ở Đông-dương mà ở trong địa hạt Đông-dương và Quảng-châu-loan thì cũng phải chịu thuế ynam những người quán ở các xứ ấy.

Vô cuộc đua xe đạp lấy giải quán quân vừa rồi. — Vì chương-trình cuộc thi xe đạp lấy giải quán quân vừa rồi, nên Hội-đồng sát hạch đã nhận việc xếp đặt thứ tự những người dự thi và có lời mời các nhà dự cuộc [illegible] đó, ai có điều gì chỉ nghị thì xin [illegible] viết thư nói rõ ràng mọi lẽ gửi lại cho M. Courin, Président du V. C. H, ở số 52 phố hàng Vôi Hà-nội, hạn đến trưa thứ năm tới nơi này là cùng.

Tại trường hàng Cót. — Mme Autgoun, giáo-sư hạng ba tại trường hàng Cót, nay kiêm chức đốc học trường ấy. Trong khi Mme Daron đi vắng.

Ai tin. Bản quán được tin buồn rằng cụ Nguyễn-phi-Mai tri-huyện Hưu-trí thọ ngày hôm nay ở Nhân-mục. Hưởn nay cụ hưởng-thọ 75 tuổi. Đưa ngày kia, 31 mars hồi 6 giờ sáng, sẽ làm lễ cất đám an táng tại làng Cổ-linh.

Cụ là nhạc phụ ông Ngô-đường-Chính, thư ký thường hạng ngạch tòa Đốc-lý, tổng sự tại trại giám-binh Hanoi.

Bản quán có lời kính viếng cụ và chia buồn với quý quyến.

Tại hiệu BẢO CHẾ MONTÈS có bán :

CHLORATE DE POTASSE dùng làm phèo.

L'ALUN de CHROME dùng để [illegible] da.

ACIDE FLUORHYDRIQUE dùng để đắc thủy tinh.

CARBONATE D'AMMONIAQUE et VANILLINE dùng cho các hàng bánh mứt kẹo.

3007

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI :

QUYỂN THỨ NHẤT VÀ QUYỂN THỨ NHÌ

«NHỮNG KẺ KHỐN NẠN»

(LES MISÉRABLES)

Soạn-giả : Victor Hugo

Dịch giả : Nguyễn-văn-Vĩnh

VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BÁN : Quyển thứ nhất, mỗi quyển . . . . . 0 $ 50

— nhì, — 0.43

Tiền cước gửi Recommandé mỗi quyển 0.20

Trục xuất cảnh ngoại. — Người Khách Vong-tai-Ngao. Lao-Sơn và Liêu-Tai không có chỗ ở nhất định, nay bị đuổi ra khỏi địa-hạt Đông-dương.

Ngạch tòa sứ. — MM. Ng-bửu-Chinh, Đề-nhất-Quỳnh và Đỗ-kỳ-Nhân, thư-ký phụ bếp, nên bổng 350 đồng ở Thái nguyên, Lao-kay và Hà-giang, nay đều được thăng thư-ký 1ớp.

Ngạch thừa phái. — M. Ng-văn-Khoản, thừa-phái huyện Lập-thạch nay đổi đi Lai-châu.

M. Vũ-Đăng-Quang, quán làng Đông-[illegible], huyện Thanh-miện, nay được bổ thừa-phái hạng năm, hàm tăng-cấp phẩm văn-giai (9-2) và bổ đi Lai-châu.

Cuộc đánh số lấy đồ. — Tòa Đốc-lý Hanoi có mở cuộc đánh số lấy đồ (Tombola) để quyên giúp các xứ Hanvière [illegible] con nhỏ thành-phố Hanoi ở qui quốc. Tất cả có 50 lô được trúng giải, giá đáng là 16.000 đồng. Giá bán mỗi vé : 1 $ 00. Đến ngày 1er Mai này thì mở sổ. Có bán vé tại bản quán. Ở xa xin đính thêm tiền cước gửi *recommandé*.

Từ hôm nay đến cuối tháng ba tây này, các đồ giải thưởng lấy tại tiệm Bốc-lý. Từ 1er Avril trở đi thì các đồ đó đem bày tại nhà Grands Magasins Réunis.

Bị ai đốt nhà ? — Cô Vũ-thị-Ất tức là Hợi là con gái bà Vũ-thị-Minh bán gạo ở phố hàng Muối số nhà 11, ngày hôm 27 vào hồi tám giờ sáng, nhà có sai ra nhà bằng đồi cái giấy 100 thì đi khỏi nhà không thấy về trong ngõi có ở lại đeo các đồ vàng đáng giá 200 đồng.

Người nhà đã bỏ đi tìm, nhưng không biết đi đâu mất.

ROSITA

CON HÁT ĐƯỜNG ...

Đại hài-hài-kịch, 6 đoạn rất vui

Chiếu tại rạp chiếu bóng

CINÉMA PALACE

Phố Tràng-tiền, HANOI

Trong một tuần lễ

Từ thứ tư 24 đến thứ ba 30 mars 1926

3.800

Hoa Đào Trước Gió

(NẠN-TRUNG TỈNH-NỮ-LANG)

(Nghĩa-hiệp tiểu-thuyết)

Sách dầy non 300 trang. Giá bán 0 $ 65. Cước phí 0 $ 20. Mua buôn trừ 15 phần. Thư và Mandat xin gửi cho :

M. BÙI-XUÂN-HỌC

Trang-Bắc Tân-Văn, Hanoi.

5.556

HIỆU BÁO-CHẾ :

CHASSAGNE

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

3002

Ngạch cảnh-sát. — M. Phạm-v-Long, linh cảnh-sát ở Phú-lý, nay đổi đi Bắc-giang.

M. Lương-v-Quyết linh cảnh-sát ở Phú-lý, vì có lỗi nặng, bị bãi dịch.

Nạn ô tô. — Ngày hôm qua vào hồi sáu giờ rưỡi, cái xe ô tô số 1375 của M. Đặng-vũ-Lạc, học sinh trường huấn ở số 33 phố hàng Quạt do M. Hoàng-thụy-Ba cầm máy, khi đi đến trước số Cầu hàng Thông, đụng phải cái xe đạp do người lính tên là Dilly thuộc về đạo binh thuộc địa thứ nhất ngồi. May người không bị gì, chỉ có xe bị gãy M. Ba phải phạt ba quan tiền tây vì không có bằng cấm máy ô-tô và chữa xe bị phạt một quan tiền tây vì xe không có số.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Bầu cử nghị-viện. — Cuộc bầu-cử nghị-viện đã gần tới nơi rồi đây, xem ra cạnh-tranh cũng kịch-liệt lắm, vì người nào cũng nghĩ tới cái cử, nghe đâu cái số người mới ra ứng cử cũng khá nhiều, có một điều mà những người có về đi bầu đã kinh-nghiệm là những người ra ứng-cử không chịu công-nhiên đi cổ động lấy, cứ muốn mấy anh môi-mép, hoặt vẽ công rồi người, chỉ nhàn dịp này làm nghề «cổ động» để kiếm ăn. Chẳng nói thì ai cũng biết bọn làm nghề cổ-động mướn thường dùng cái cách cổ-động khốn-nạn khi-ô là nay hãy về ra ăn uống, mai hãy về ra hát xướng, nào khiêu-khích kia khác, nào tán nịnh người ta, rất chung lại đông nêu cũng chết mặc bay tiền thầy bỏ tê là.

Bẩy chi cách cổ-động hèn thế hết cả, chẳng biết chính những người ứng-cử có rõ không. X lai cảo.

Nạn ô-tô. — Hồi 9 giờ 45 ngày 27 mars chiếc ô-tô số T. 3236 đi quan ba Marty cầm máy, nhà ở Kiến-an, đi đến đầu phố Paul Doumer rẽ ra phố Bonnal thì va phải chiếc ô-tô khác của một người Khách tên là Lương Mane Sane. Ô-tô của M. Lương Mane Sane số T. 2263 do người *chauffeur* ta cầm máy tên là Lê-xuân-Huyên. Trong khi hai chiếc ô-tô va phải nhau thì có chiếc xe tay của hiệu P. S. T. số 134 đi đến bị hai chiếc ô-tô cùng húc phải, trong có người đàn bà tên là Ung-chi, hàng rượu, ngã vật xuống đường xây xát cả mặt và hai bàn tay, của 26 chai rượu đựng trong thùng bị đổ vỡ nát, chỉ xe tay quần hai bánh và gãy cả tai xe; may không can gì đến ai.

Sáu sắc hoài. — Từ hôm đầu Ngô mở hội đến giờ chẳng ngày nào ở trước cửa đầu là không có đám sáu sắc. Hội hết đã mấy hôm nay mà làm sao chúng vẫn còn cứ tự do mở cuộc cổ đem mãi đi ăn cỗ bọn học trò và những người khờ dại như thế thì tự sức khỏe hại quá. Nghe nói chúng tự họp cũng liều kỳ với rạp hát là nơi các thầy cảnh sát đi lại tới, chẳng lẽ các thầy lại không nom thấy hay sao ?

Có ô-tô hiệu Penhard 15 mã-lực, 6 chỗ ngồi, giá rất hạ, hỏi tại nhà giấy P. Brifaud ở Sâu-kho Hải-phòng.

6512

Số 67

Nam-Tống Phi-Long

NGUYỄN-BỬU-HỤC dịch thuật

Quách-ngạn-uy tiếp-đãi *Trịnh-hồng* một cách rất trọng-hậu. *Vương-tiến-nghe* nói, lo có sự bất-đồng, đến bắt *Lưu-mân* để đến *Tống châu*, liền sai *Quách-sùng-uy* đem bảy trăm quân đi sang *Tống châu* để ngăn trở *Lưu-mân*, không cho vào trước.

Quách-sùng-uy vâng lệnh, đem quân thẳng tới *Tống châu*. *Tống-châu*, Quản-sĩ vội báo với *Lưu-mân*, *Lưu-mân* hỏi rằng :

— Cả thảy có độ bao nhiêu quân-mã ?

Quản-sĩ báo rằng :

— Độ hơn một nghìn người.

Lưu-mân nói :

— Mặc kệ sai người đáng chết của thánh, kẻ đông cho tiền vào.

Lưu-mân trèo lên mặt thành mà hỏi *Quách-sùng-uy* rằng :

— Nhân-mại đem quân tới đây là có ý gì ?

Quách-sùng-uy nói :

— Vì có sự binh-biến ở thành *Hoạt-châu*, cho nên *Quách* nguyên-soái sai tôi đem quân tới đây để hộ-vệ đại-vương, chứ không có ý gì khác vậy.

Lưu-mân tin lời, lại truyền quân-sĩ mở cửa thành cho *Quách sùng-uy* vào, rồi gọi lên trên thành, cầm lấy tay *Quách sùng-uy* mà nước mắt khóc mà bảo rằng :

— Không may nước nhà gặp lúc nguy-biến, xã tắc nghiêng đổ, biết làm thế nào ?

Quách sùng-uy nói :

— Quan *Quách* nguyên-soái quyết không bao giờ phụ mấy lời ủy-thác của ông *Cáo tể hoàng-đế*, xin đại-vương cứ yên lòng, chớ không hề chi vậy.

Lưu-mân khen phải. Khi *Quách-sùng-uy* lại ra, có chức phận quan ở *Bửu châu* là *Đông-vụ* vào yết-kiến, nói với *Lưu-mân* rằng :

— Tôi xem cánh tả-chi của *Quách-ngạn-uy*, tự-tử đều làm phản. Mọi người tự kinh-thành ra ai cũng đến nói *Quách* nguyên-soái đã lìa ngôi không để nữa, có sao điện hạ còn cứ đi mãi, nếu bị ông quay về, tôi sợ tai-vạ tới nơi mất. Cái kẻ ngày nay, nên gọi *Trương-lịnh-siêu* vào, dụ bảo về sự hợp-phốc, cướp lấy xe-mã của *Quách-sùng-uy*, vờn thì sẽ sang hạ đóng về, chuẩn một quân-sĩ, rồi chạy sang *Hà đông*, thì là thượng-sách. Ngày nay lần mới vào kinh-thành, trong khi vội vàng, tất cũng không kịp đem quân đuổi ta. Gã-sử họa đem quân đi đuổi thì công việc của ta cũng đã thu-xếp xong. Xin điện-hạ nên mau mau định liệu.

Lưu-mân nói :

— *Quách-ngạn-uy* xưa nay vẫn một lòng với nước, dẫu có phụ ta, cũng quyết không khi nào đem phụ cái con nhà đức *Cao tổ hoàng-đế* thuở xưa vậy.

Lưu-mân ra lệnh cho quyết. Đêm hôm ấy, *Quách-sùng-uy* một vào yết-kiến *Trương-lịnh-siêu* mà nói rằng :

— Ngày nay Triều-đình vô chủ, làng người đã vỡ với *Quách* nguyên-soái, sao ông không hết sức-mình để giữ phú quí, mà lại còn cứ quyến-luyến cùng một vị thiếu-tử nhu-nhược ấy, phỏng có ích gì ?

Trương-lịnh-siêu nói :

— Ông nói rất phải, tôi sẽ đem quân hàng về với *Quách* nguyên-soái.

Ngày hôm sau, *Trương-lịnh-siêu* đem quân hàng sang hội-hợp với *Quách-sùng-uy*. *Quách-sùng-uy*, *Lưu-mân* được tin ấy, giật mình kinh sợ. *Quách-sùng-uy* sai người báo *Phàng-đạo* nên cho tới mà trước. *Phàng-đạo* vào nói với *Lưu-mân* rằng :

— Ta có trăm-cay có quan thái-úy là một vị cựu thần trong ba mươi năm trời, cho nên mới tin mà về đây. Ngày nay ngay cấp tới nơi, quan thái-úy định bề ra thế nào ?

Phàng-đạo nói lặng không trả lời, quan thị-vệ là *Giả trinh* đứng ra mắt mình *Lưu-mân*, muốn cho *Lưu mân* giết *Phàng-đạo*, nhưng *Lưu mân* không theo. Khi *Phàng-đạo* lui ra, *Giả trinh* bèm lắm nỗi giận, tuốt guơm toan đuổi theo.

Lưu mân vội vàng ngăn lại mà bảo rằng :

— Các ngươi chớ nên nóng nảy như thế.

Giả-trinh lại tra guơm vào vỏ. *Phàng-đạo* đi khỏi, *Quách sùng-uy* liền đem quân-sĩ reo hò đến trước cửa phủ bắt *Lưu mân* phải tiến ra nhà tổng-quản. Các người thị vệ theo hầu đều hoảng hốt bỏ trốn.

Đồng duệ thấy vậy, quát to lên mà bảo *Quách sùng uy* rằng :

— Sao nhà ngươi dám cuồng hành thế ấn-tử, hay là có ý định làm phản đó chăng !

Quách-sùng-uy không trả lời, cứ im ạm một mặt đạo. *Đồng duệ* ngồi lên ra đấy mà chết. *Giả-trinh* vội-vàng tuốt guơm đến cứu *Đông duệ* thì cũng bị toán quân của *Quách-sùng-uy* xông lại mà hãm mà ra. Bọn thị-vệ là *Lưu-phúc* và *Hạ-chiêu độ* đều bị hại tất cả.

HỒI THỨ XXVI

Quách sùng uy đã đem quân vào hiếp *Lưu-mân*, nay đêm hôm ấy, một số người phi báo cho *Quách-ngạn-uy* biết, và bảo các quan triều-thần vào cung tâu bà thái-hậu để hiện lập thiên-tử. Các quan triều-thần đều tâu xin lập *Quách ngạn uy* làm thiên-tử, để cho yên xã-tắc.

Thái-hậu y lời tâu, liền sai *Hoàng-tiên-chi* làm sứ-giả, đem tờ chiếu-thư đến *Tống châu*, giáng *Lưu mân* làm *Tương ấm-công*, và cho *Quách ngạn-uy* làm giám quốc. *Hoàng tiên chi* vâng mệnh ra đi.

Bấy giờ trong thì các quan triều-thần, ngoài thì các nước chư-hầu đều đăng biểu khuyên *Quách ngạn-uy* lên ngôi hoàng-đế. *Quách-ngạn-uy* chối-từ không nhận.

Chức bộ-quân tướng-biện của *Quách ngạn-uy* là *Chương-kinh* nói rằng :

— Ngày nay các hàng văn võ triều-thần đều muốn tôn quan ngạn-uy lên làm chủ xã-tắc, chẳng hay vì cớ chi mà quan ngạn-uy lại cứ một mực chối-từ không nhận mãi như thế ?

Quách-ngạn-uy truyền đem *Chương kinh* ra chém để làm gương cho các tướng khác. *Vương-phác* nói :

— Cơ nghiệp *Hán* chúa thế thì phải mất không tài nào giữ được. Ngày nay chúa bộ-quân tướng-biện là *Chương kinh* không theo quan nguyên-soái từ khi còn ở *Ngụy-phá*, xông-pha tên đạn, khó nhọc hết bao, nay quan nguyên-soái cứ một mực cố-chấp, không chịu thuận theo lòng người. Tôi sợ khi lòng người đã giải-tán, quyền về kẻ khác thì bấy giờ dẫu hối lại, cũng không kịp được vậy. Xin quan nguyên soái phải xét-xử.

Quách-ngạn-uy nghe nói, mới truyền thu cho *Chương kinh*. Bấy giờ có giả vàng đem tờ chiếu của *Bản thái-hậu* đến, nói là để định chọn ngày tốt, lập đàn ở nam *Nam giao* để mời *Quách-ngạn-uy* lên ngôi hoàng-đế làm chủ xã tắc.

Cái đàn ấy xây cao ba từng là theo nghĩa « *Thiên, địa, nhân* » ; mỗi từng có mười hai bậc là theo nghĩa « *Mười hai tháng* » ; xung quanh cắm hai mươi bốn lá cờ là theo nghĩa « *Nhị thập tứ khí* ».

(*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

Fameuil interrompit de nouveau :

– Tholomyès, tes opinions font loi. Quel est ton auteur favori ?

– Ber...

– Quin ?

– Non Choux.

Et Tholomyès poursuivit :

– Honneur à Bombarda ! il égalerait Munophis d'Eléphanta s'il pouvait me cueillir une almée, et Thygélion de Chéronée s'il pouvait m'apporter une hétaïre ! car, ô mesdames, il y avait des Bombarda en Grèce et en Égypte. C'est Apulée qui nous l'apprend. Hélas ! toujours les mêmes choses et rien de nouveau Plus rien d'inédit dans la création du créateur ! *il sub sole novum*, dit Salomon ; *amor omnibus idem*, dit Virgile ; et Carabine monte avec Carabin dans la galiote de Saint-Cloud, comme Aspasie s'embarquait avec Périclès sur la flotte de Samos Un dernier mot. Savez-vous ce que c'était qu'Aspasie, mesdames ? Quoiqu'elle vécût dans un temps où les femmes n'avaient pas encore d'âme, c'était une âme ; une âme d'une nuance rose et pourpre, plus embrasée que le feu, plus fraîche que l'aurore. Aspasie était une créature en qui se touchaient les deux extrêmes de la femme ; c'était la prostituée déesse. Socrate, plus Marnon Lescaut. Aspasie fut créée pour le [illegible] catin à Prométhée.

Tholomyès, lancé, se serait difficilement arrêté, si un cheval ne se fût abattu sur le quai en cet instant-là même. Du choc, la charrette et l'orateur restèrent court. C'était une jument beauceronne, vieille et maigre et digne de l'équarrisseur, qui traînait une charrette fort lourde. Parvenue devant Bombarda, la bête, épuisée et accablée, avait refusé d'aller plus loin. Cet incident avait fait de la foule. A peine le charretier, jurant et indigné, avait-il eu le temps de prononcer avec l'énergie convenable le mot sacramentel : *mâtin !* appuyé d'un implacable coup de fouet, que la haridelle était tombée pour ne plus se relever. Au brouhaha des passants, les gais auditeurs de Tholomyès tournèrent la tête, et Tholomyès en profita pour clore son allocution par cette strophe mélancolique :

Elle était de ce monde où coucous et carrosses
Ont le même destin,
Et, rosse, elle a vécu ce que vivent les rosses,
L'espace d'un : mâtin !

– Pauvre cheval, soupira Fantine.

Et Dahlia s'écria :

– Voilà Fantine qui va se mettre à plaindre les chevaux ! Peut-on être fichue bête comme ça !

En ce moment, Favourite, croisant les bras et renversant la tête en arrière, regarda résolûment Tholomyès et dit :

– Ah ça ! et la surprise ?

– Justement. L'instant est arrivé, répondit Tholomyès. Messieurs, l'heure de surprendre ces dames a sonné. Mesdames, attendez-nous un moment.

– Cela commence par un baiser, dit Blachevelle.

– Sur le front, ajouta Tholomyès.

Ghacun déposa gravement un baiser sur le front de sa maîtresse ; puis ils se dirigèrent vers la porte tous les quatre à la file, en mettant leur doigt sur la bouche.

Favourite battit des mains à leur sortie.

— C'est déjà amusant, dit-elle.

– Ne soyez pas trop longtemps, murmura Fantine. Nous vous attendons.

XI

Fin joyeuse de la joie

Les jeunes filles, restées seules, s'accoudèrent deux à deux sur l'appui des fenêtres, jasant, penchant leur tête et se parlant d'une croisée à l'autre.

Elles virent les jeunes gens sortir du cabaret Bombarda bras dessus bras dessous ; il se retournèrent, leur firent des signes en riant, et disparurent dans cette poudreuse cohue du dimanche qui envahit hebdomadairement les Champs-Élysées.

— Ne soyez pas longtemps ! cria Fantine.

— Que vont-ils nous rapporter ? dit Zéphine.

— Pour sûr ce sera joli, dit Dahlia.

— Moi, reprit Favourite, je veux que ce soit en or.

(A suivre)

SÁCH LUẬT

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này :

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 2$00

2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2.00

3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. 1.50

4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá 3.00

(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại bản-quán

Những kẻ khốn nạn

XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Câu *Fameuil* lại ngắt câu nói mà đáp rằng :

– Anh *Tholomyès* ơi, ý-kiến của anh, tất là luật-pháp của chúng tôi. Nhưng này chẳng hay độ rày anh ưa đọc sách của ông nào nhứt ?

– *Ber...*

– *Berquin ?*

– Không. *Berchoux* (Tên nhà thi-sĩ đã làm ra quyển sách *Gastronomie*, Ẩm-thực khoa.)

Tholomyès lại nói :

– Thật là danh-giá cho *Bombarda* ! Giá sử anh ta đi hỏi đâu cho tớ được một con vũ-nữ, thì tớ tôn lên bằng hàng với *Munophis d'Eléphanta*; giá sử anh ta kiếm đâu cho tớ một con đĩ, thì tớ tôn lên bằng hạng với *Thygélion de Chéronée*. Các em ơi, phải biết rằng ngày xưa bên Hi-lạp và bên Ai-cập cũng đã có cái hạng người như *Bombarda* rồi. Xem trong sách của ông *Apulée* thì biết. Than ôi, thế sự đi rồi lại lại, không có cái gì mới hết. Trong cảnh muôn vật của ông Tạo-vật tạo ra, không còn có cái gì là mới, là chưa thấy đâu mà. Ông *Salomon* nói : *Phàm trên địa diện không có cái gì mới.* Ông *Virgile* nói : *hết thảy như nhau.* Con mẹ *Carabine* cùng với thằng cha *Carabin* cưỡi chiếc thuyền dài ở *Saint-Cloud*, phỏng có khác gì bà *Aspasie* cùng với ông *Périclès* ngày xưa chèo thuyền trong hải-đội đất *Samos*. Xin nói một câu nữa thôi. Các bà đây có biết bà *Aspasie* là ai không ? Bà ấy tuy rằng sinh ra ở một thời-đại dân bà chưa có linh-hồn, nhưng mà bà ấy thật là một cái linh-hồn, một cái linh hồn màu hồng hồng, thắm thắm, đỏ hơn lửa, tươi hơn lúc bình minh. *Aspasie* là một thứ người gồm được cả hai cái thái-cực đàn-bà ; là một [illegible] lại thêm Mai-nương Lệ-cốt. *Aspasie* sở dĩ sinh ra, là để phòng khi những bậc hùng-thần như là *Prométhée* mà lại cần dùng đến một con đĩ.

Câu *Tholomyès* bấy giờ cái cuộng nói đã hình như con chim sổ lồng rồi, không tài nào mà bắt nó lại hãm nó lại được nữa, may đâu giữa lúc ấy, ngoài đường bỗ sông có một con ngựa đang kéo xe, ngã khuỵu xuống, làm cho cái xe đang đi đứng sừng lại, mà trong hàng anh này đương nói như phát-lác cũng tịt ngay lại. Con ngựa ấy là một con ngựa cái, giống ngựa xứ *Beauce*, già mà gày nhòm, thật là xứng đáng với anh thợ xẻ, đi đất cái xe nặng quá đó. Đi vừa đến trước cửa tiệm *Bombarda*, thì con vật kiệt sức, nhọc quá, không thể bước đi được nữa. Khiến cho những kẻ rỗi công xúm đông ngay lại mà coi. Người đất xe vừa tức mình vừa cầu-nhàu, mới gay gắt được một tiếng *mâtin* (1). là cái tiếng chửi thường của những nhà đất xe, khi ngựa không chịu đi như thế. Chửi một tiếng rồi vụt roi một tiếng như pháo nổ, thì con ngựa quị xuống không bao giờ còn đứng trở dậy được nữa. Bọn người xúm đông lại xem làm nhao nhao lên, thành ra lũ mấy người đương vui cười mà nghe câu *Tholomyès* cũng phải quay cổ ra nhìn. *Tholomyès* bèn thừa cơ mà kết câu chuyện bằng mấy câu thơ có sẵn từ sau này :

Xưa kia nó ở đời này, là nơi đồng-hồ chim-gáy
Và xe song-mã càng một số phận
Thân ngựa còm, nó sống lâu cũng bằng con ngựa còm
Trong một thời-gian nó xong tiếng : MÂTIN ! (2)

Fantine thở dài mà than :

— Tội-nghiệp con ngựa !

Cô *Dahlia* thay vậy kêu lên :

— Rõ chị này dư nước mắt khóc ngựa qua đường.

Trong khi ấy thì cô *Favourite* khoanh tay lại, ưỡn ngừa mặt ra, nhìn cậu *Tholomyès* một cách sừng-sộ mà hỏi :

— Này ! thế hẹn cái gì với chị em tôi đâu ?

– Ấy rõ vừa. Hiện đã đến. Các anh ơi, cái giờ chúng ta phải ý ước với các chị đây đã đánh chuông rồi. Ấu là xin các chị chờ chúng tôi đây một lát, nhé.

Blachevelle nói :

– Khỏi sự chúng ta hãy hôn các chị một cái đã nào.

Tholomyès nói :

— Hôn vào trán đấy nhé.

Mỗi cậu bèn nghiêm-trang mà hôn tinh-nương của mình một cái vào trán ; rồi bốn người đi hàng một mà ra phía cửa, cậu nào cũng đề ngón tay lên miệng, nghĩa là có sự bí-mật, dừng ai tiết-lộ. Khi các cậu đi ra, cô *Favourite* vỗ tay mà rằng :

— Cũng đã dủ vui rồi :

Fantine thì sẽ dặn :

– Các anh đừng đi lâu quá nhé. Chị em chúng tôi chờ đây.

IX

Cuộc vui vui-vẻ mà tan

Bốn cô thiếu-nữ, còn cô bọn gái ở lại với nhau, bèn hai cô một ra tựa cửa sổ mà dòm, vừa cúi đầu nhìn xuống đường cái, vừa nói chuyện với nhau từ cửa sổ này sang cửa sổ kia.

Bốn cô nom thấy bốn cậu khoác tay nhau mà đi ra, ra đến đường cái, lại ngước đầu lên vừa cười vừa ra hiệu, rồi thì đi lẫn vào đám đông người đi bụi mù ngày chủ nhựt, cứ bảy ngày lại một lần kéo đàn kéo lũ đến chỗ đường *Champs Elysées* đó.

Fantine kêu to theo họ mà rằng :

— Đừng đi lâu nhé !

Cô *Zéphine* thì hỏi :

— Không biết rồi họ mang cái gì về cho chúng ta ?

Cô *Dahlia* nói :

– Chắc hẳn là cái gì đẹp.

Cô *Favourite* nói :

— Tớ thì tớ muốn cái gì bằng vàng.

(Còn tiếp)

1. *Mâtin*, chính nghĩa là một con chó to xù, thỉnh thoảng dùng làm một tiếng chửi rủa.

2. Nguyên có hai câu thơ : *Et, rosse, elle a vécu ce que vivent les rosses*
L'espace d'un matin.

Thích nghĩa : Hồng như cánh hoa hồng, nó sống lâu cũng bằng một cánh hoa hồng Trong thời-gian một buổi sáng.

Ở đây đổi tiếng *rosse*, là hoa hồng, ra tiếng *rosse*, là ngựa còm ; tiếng *matin*, là một buổi sáng, thì đổi ra *mâtin*, là một tiếng chửi của người đất ngựa.

Tự do diễn đàn

Mấy ý-tưởng bàn trước kỳ thi bằng Sơ-học-yếu-lược năm nay

Từ ngày Nhà-nước xem cái ý-hướng phần nhiều của quốc-dân ta đã biết xu-hướng về quốc-văn, cho nên mấy năm về trước các nhà học-thức biết theo thời-vụ, biết suy xét việc trong nước về đường thịnh, suy, bĩ, thái, lo cho hậu-vận nước nhà đã xướng lên du-luận và thỉnh cầu với Chính-phủ xin cho các môn học học sơ-học dạy bằng tiếng bản-xứ và thi bằng tốt nghiệp để chứng nhận về sự thành-lập của nền học ấy, nên nhà nước đã lập ra Nghị-định từ năm 1924 và thi hành từ năm 1925. Khi nghị-định ấy ra, những người có tâm huyết với quốc-văn ai chẳng lấy làm hoan-nghênh vô-cùng ! Bởi nay kỳ thi bằng sơ-học yếu-lược năm ngoái đã bắt đầu. Nhưng tới năm nay lại có người bàn bỏ kỳ thi ấy, sự ấy chính đáng hay không đã có Chính-trị và quốc-dân suy xét. Nhưng có nhẽ nào nghị-định mới thi-hành mà lại bỏ ? Người ta học tiếng ta, thì cũng ta có nhẽ nào có hại mà vô ích được ! Như ý tôi thiển nghĩ Nhà-nước cho ba lớp dưới học các môn học bằng tiếng bản-xứ và [illegible] may, vừa chóng sự chuyển-hóa học-thức phổ thông cho trẻ, vừa mở mang rộng thêm được tổng của nước nhà. Nếu không thi chẳng bao lâu mà quên cả tổng của mẹ đẻ, rồi phải nói thêm bằng tổng của nước ngoài, thế thì còn đâu là Quốc-hồn, quốc-túy nữa ! Ta chả vẫn thường thấy hiện thời bây giờ nhiều người nói chuyện với nhau hay viết thư cho nhau vẫn thường hèm tiếng ta vào mới tỏ câu chuyện, mới lọn cái thơ đó ru ! Vả lại kỳ thi năm ngoái tôi đã chứng nhận rằng : tôi hỏi một người học-trò lớp nhứt ở tỉnh bên một cậu : Kinh đô Bắc-kỳ là gì ? người ấy đáng ngẫm ra không giả nhời được, tôi có ý xem người ấy vì quên hay vì không hiểu câu tôi ấy, tôi hèn thử hỏi tiếng Pháp : (Quelle est la capitale du Tonkin ?) thì người ấy giả nhời đáng : (La capitale du Tonkin est Hanoi) Thế có phải chữ kinh-đô nhẽ hơn mà chữ capitale lại bí hiểm ? Nếu cho chữ Kinh-đô là chữ Hán thì tiếng ấy cũng đã gọi quen ra tiếng ta rồi. Ôi ! tiếng còn thì nước còn, tiếng mất thì nước mất, ta há chẳng nên làm cho tiếng được giàu, được thanh, được phát đạt mãi lên hay sao ? Vì thế ấy ta lại nên thành cẩn xin chính-phủ cho cả các bậc học trên cũng chuyên tập bằng về tiếng bản-xứ, thì về sau mới có sự tiến hóa dần dần lên được.

Năm nay kỳ thi Sơ-học yếu-lược lại sắp tới, tôi có mấy ý kiến tầm thường xin bày tỏ ra đây học có bổ ích được chút nào chăng ?

1) Các cậu học trò sắp đi thi phải thế nào ? Kỳ thi năm ngoái là kỳ thi bắt đầu, vẫn biết là vạn sự khởi đầu nan, nhưng xoá ra nhiều cậu học-trò chưa để tự cách đi thi. Vậy ai là người sắp đi thi, phải học hành cho chăm chỉ, xem kỹ chương-trình. Khi nào thi viết đề giấy thi cho cẩn thận làm bài phải cho gọn gàng chu đáo, và đáng hạng giỏi, bài làm xong phải soát đi xoát lại chớ nên cẩu thả, giấy thi không nên đánh giấy mực vào hoặc tẩy nhiều nhuốc vì những điều ấy có thể cho là dấu riêng được mà phải bị quan trường đánh hỏng. Lúc nào thi vấn đáp phải cho ỏ lễ phép, nói năng phải ôn tồn thưa thốt vì sách có câu rằng : « tiên học lễ hậu học văn », ai cũng yêu người có lễ phép, nếu hỗn-láo vô-hạnh thì không những là vô ích mà lại có hại nữa. Quan trường hỏi câu nào giả nhời câu ấy, nắt phải cho gọn gàng dích đáng là hơn.

2. Các ngài có địa-vị đi chấm thi, nên giữ cách công minh chính-trực, cầm cán thăng bằng, không nên phè rộng quá, và cũng không nên phè hẹp quá. Phè rộng quá thì những người học chưa đủ sức, chưa được thông, may được đỗ làm cho giảm cái giá-trị của cái bằng đi, mà lại vô ích cho người đỗ ấy, vì không đủ sức để theo lên bậc học trên, mà bậc học trước khi đã thi đỗ cũng không được học nữa, thành một người giở giang. Phè hẹp quá thì làm cho người học đã khổ không may mà nông thì mất cả cái hy-vọng công-trình học tập trong một năm và chậm dịp tiến lên bậc học trên mất một năm thì hại biết chừng nào !

3. Những bậc phụ-huynh có con em đi thi phải biết mục đích của nhà nước đặt ra kỳ thi là thế nào ? Nhà-nước sở dĩ đặt ra kỳ thi này là cốt để chứng nhận cái trình-độ học phổ thông của ba lớp dưới để được dễ dàng và để chọn người theo lên lớp trên, chứ không phải ai đỗ được bằng ấy, là được vọng thử vị ở dân làng, rồi lại nghĩ cần : « nên học đâm toạc tờ giấy », con học chưa ra gì cũng cố cho cậy hay cho con được thi, được đỗ mà những kẻ đưa đón, làm kẻ kiếm lợi, nói dối rối dà, mất tiền hao không, đến lúc xôi hỏng bỏng không tiền mất tật mang, lại tiếc lười như thánh-sống mà tiếc của. Các ông nên chú ý rằng kẻ sĩ giỏi thì đỗ, còn sự may đỗi chỉ cũng họa hoằn thôi.

Xem thế thì để biết người đi thi, người đi chấm thi, người có con em đi thi, ai nấy đều có một cái trách-nhiệm rất to, nếu ai cũng đứng làm trái nghĩa-vụ và không lạo liệu xoay đường thì kỳ thi năm nay và các kỳ những năm sau đều có kết quả hay, khiến cho trong quốc-dân ai cũng công nhận là kỳ thi rất có bổ ích cho đường mở-mang trí thức của bậc thiếu-niên mà không sinh ra những nhời nghị-luận khác nhau : « quan trường chấm nghiệt, học trò thi dan » « cậu này thi phải chạy tiền mới đỗ » có phải chỉ sinh ra mất tị đố cho người bỉ bàng, chê cười ! Theo như chính-sách lận-thời, thì cứ là một cách rất công-bằng, giới được tỏm thực nên mục-đích của nhà-nước đã đặt kỳ thi và quốc-dân đã toàn-nghênh kỳ thi bấy lâu nay.

Ngọc-hồ, T. v. B.

ĐẬP BẰP BỘI MỤN - LẮT

DẦU MANG BỊNH NẶNG CŨNG CÓ PHƯƠNG CẦU CỨU

Những bịnh ngoài da, như là : lát khô, lát ướt, lát vọi, lát đồng tiền, ghẻ hớm, ghẻ phỏng, ung độc, nó xi ra, chảy nước vàng, chảy mủ, chảy máu. Những người vô phước mà làm nhằm những mấy bịnh đó, rất ngã lòng.

Dầu vậy hỡi người mang mấy bịnh khốn nạn ấy chớ ngã lòng, vì còn phương cứu chữa được.

Thuốc *DÉPURATIF RICHELET* chữa bịnh thần hiệu và một cách mau lẹ dị thường, làm cho mấy nhà danh y trong mấy đại-học-đường đều nức nở khen lặng sự hay là lùng của thuốc *DÉPURATIF RICHELET*, nó làm cho những kẻ mang bịnh khốn nạn ấy đặng an lành, như gặp thuốc tiên ; vì vậy nhiều người bịnh dạng lành rồi cũng như gặp được sự khoái lạc trên đời, sự vui vẻ trong thế.

Hễ máu huyết trong sạch, chuyển vận động đều, thông lưu đặng chạy đều trong ngũ tạng, thì nó làm cho thân thể con người được an nhàn.

Mấy nhà thuốc đều có bán, chỗ trữ lại nhà thuốc chánh của ông L. Scherme ở ngang nhà hát tây, Saigon

Nếu có gửi bắt thì gởi ngay qua hãng cái Laboratoire de L. RICHELET de Sedan, 6, Rue de Reims, BAYONNE (Basses Pyrénées).

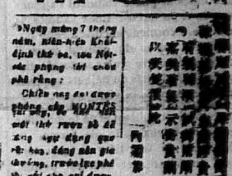
Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có từ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chư không như có mấy thứ thuốc về những bịnh lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Chứng-nhận của quan Thượng-thơ bộ Lại, ngài ban cho thuốc Rượu bổ-đào

Rượu này đã kế-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư từ bữa nay.

QUÝ KHÁCH NÊN XÉT KỸ ?

Thử hỏi một vài người trong **350** *người có xe Ô-tô* **BERLIET**

Tất HẾT THẢY đều khen-ngợi các cái hay của xe hiệu ấy, cũng là những sự lợi của xe ấy tại các xứ này :

Xe 12 mã lực, 4 vít-tết, 5 bánh xe thực tốt

30.500 F.

XƯỞNG Ô TÔ AVIAT

Đại biểu bán xe ấy (ở góc phố Gambetta)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Bộ Tư Pháp Nhà Nước Việt Nam Cộng Hòa (1967-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng cho Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Le naturel

Le naturel, que signifie donc ce mot? Le naturel, c'est le caractère pris à l'origine, dans sa racine première chez l'enfant, antérieurement à toute culture, à toute habitude prise, à toute acquisition provenant de l'expérience ou de l'éducation. Le naturel, c'est donc la manière d'agir, de réagir et de sentir, qui se manifeste, chez un être déterminé, dès le berceau, avant toute expérience et toute culture; c'est le fond premier de ce qui sera le caractère. Le caractère et le naturel modifié, modelé par l'action de toutes les circonstances au milieu desquelles il s'exerce et se développe; c'est le naturel de l'adulte, tel qu'il est devenu après toutes les modifications volontaires et involontaires qui se produisent de l'enfance à la maturité. On peut dire aussi: le caractère de l'enfant; mais alors on prend ce mot comme synonyme de naturel; d'ailleurs le naturel reste bien peu de temps sans se modifier; dès le berceau, des habitudes acquises viennent s'ajouter aux dons de nature. Chez l'adulte, le caractère contient encore, à coup sûr, quelques restes du naturel, mais il contient en outre toutes sortes de dispositions, qualités ou défauts acquises dans le cours de la vie.

[illegible] le naturel tel qu'il est et de le modifier pour le mieux, afin de former le caractère; il faut tirer le caractère bon du naturel tel qu'il est donné, comme le sculpteur tire d'un bloc de marbre la statue: cela aussi est une œuvre d'art.

Marion

Le bonheur

La conséquence, sinon le but, de toutes les civilisations, de toutes les philosophies, de toutes les religions, est d'engendrer certains états d'esprit Les uns impliquent le bonheur, les autres ne l'impliquent pas. Notre bonheur dépend sans doute des circonstances extérieures mais surtout de l'état de notre âme. Les martyrs sur leurs bûchers se croyaient probablement plus heureux que leurs bourreaux. Le cantonnier dévorant avec insouciance sa croûte de pain frotté d'ail peut être infiniment plus satisfait qu'un millionnaire assiégé de soucis.

L'évolution de la civilisation a malheureusement créé chez l'homme moderne une quantité de besoins sans lui donner les moyens de les satisfaire et produit ainsi un mécontentement général dans les âmes. Elle est mère du progrès sans doute, mais elle est mère aussi du socialisme et de l'anarchie, ces expressions redoutables du désespoir des foules, qu'aucune croyance ne soutient plus. Comparer l'Européen inquiet, fiévreux, mécontent de son sort, avec l'Oriental, toujours heureux de sa destinée. En quoi diffèrent-ils, sinon par l'état de leur âme? On a transformé un peuple quand on a transformé sa façon de concevoir et par conséquent de penser et d'agir.

Créer un état d'esprit rendant l'homme heureux, voilà ce qu'une société doit avant tout chercher, sous peine de ne pouvoir subsister longtemps toutes les sociétés fondées jusqu'ici ont eu pour soutien un idéal capable de subjuguer les âmes, et elles se sont toujours évanouies dès que cet idéal a cessé de les subjuguer.

Une des grandes erreurs de l'âge moderne est de croire que seules les choses extérieures contiennent le bonheur. Il réside en nous-mêmes, crée par nous-mêmes et presque jamais hors de nous-mêmes. Après avoir brisé les idéals des vieux âges, nous constatons aujourd'hui qu'il est bien difficile de vivre sans eux, et que, sous peine de disqaarttre, il faut trouver le secret de les remplacer.

Les véritables bienfaiteurs de l'humanité, ceux qui mériteraient des peuples reconnaissants de gigantes ques statues d'or, ce sont ces magiciens puissants, créateurs d'idéals,

Tinh tự-nhiên

Thế nào là tính tự-nhiên? Tính tự-nhiên là tính nết kể từ cõi rễ của đứa trẻ, trước hết có mọi sự dạy-dỗ, tập-quán, cùng cả sự lịch-duyệt, hay là sự giác-ngộ thêm thắt gì vào cả. Tính tự-nhiên tức là cái cách hành động, cách đề kháng, cách cảm-giác của một người nào đó, kể ngay từ lúc mới lọt lòng mẹ ra, chưa có lịch-duyệt, dạy-dỗ gì hết thảy; đó chính là cái cơ sở của tính-nết sau này vậy. Tính nết tức là cái tự-nhiên đã bồi đắp đi rồi, đã bị cái thế-lực của các cơ-hội ngay chỗ cái tự nhiên ấy sinh-trưởng nó xếp thành khuôn khổ rồi; đó là cái tự-nhiên của kẻ trưởng-niên, là cái tự-nhiên sau khi đã bị những sự biến đổi hoặc dụng-tâm, hoặc tự-nhiên nó thay đổi đi từ lúc lọt lòng cho đến lúc trưởng-niên vậy. Hay gọi là tính nết của đứa nhi-đồng cũng được, như thế thì dùng chữ tính-nết cũng đồng-nghĩa với chữ tự-nhiên rồi. Về lại tính tự-nhiên không được bao lâu là phải biến-đổi ngay từ lúc mới lọt lòng mẹ, của tập-quán đã có phần lẫn với thiên-bẩm rồi. Trong tính-nết của kẻ trưởng-niên cũng còn sót ít nhiều tính tự-nhiên, cái đó đã hẳn, song ngoài ra lại còn các khuynh-hướng, nết hay tính dở, tập để tính thành ở trong đời người nữa.

[illegible] phải lấy tính tự-nhiên làm còn [illegible] khiết; rồi đến biến-đổi cho thành ra tính-nết hay. Phải lựa lọc ở trong cái tính tự-nhiên lấy cái tính nết hay cũng như nhà điêu-khắc mác trong tảng đá nào chạm thành pho tượng vậy, đó là một thứ mỹ-nghệ vô hình vậy.

H. q. Thuận.

Hạnh-phúc ở đời

Nếu không phải là cái mục-đích chẳng nữa, thì cái hiệu quả của các cuộc văn-minh, các môn triết-học, các môn tôn-giáo là gây cho tâm-hồn những tình trạng riêng, trong các tình-trạng gây nên ấy, có thứ thì yên sẻu hạnh-phúc cũng có thứ thì không.

Hạnh-phúc ở đời đã đành là thuộc về cơ-hội ở ngoài, song cũng thuộc về tâm-hồn ta nhiều. Cho nên có "ôn giáo tử-sĩ lúc đứng trên đống lửa rồi, mà vẫn cố mỉnh là sung-sướng hơn người hành-hình mình; anh phu lực lộ không phải lo nghĩ gì, ngồi điếm-nhiên ở bìm bèn nhai miếng bánh bồi tí tởi, vẫn đắc chí hơn ông triệu-phú kia, tuy tiền rừng bạc bể mà lo nghĩ suốt đời vậy.

Người đời nay khổ vì nỗi văn-minh tiến-hóa đã sinh ra lắm sự nhu-yếu, mà không dạy cho người ta cái cách để thỏa-mãn cái nhu-yếu ấy; thành ra trong tâm-trí người ta oán-hận về cõi đời hay riêng thân-thể là cha tiến-bộ, song tiến-hóa lại sinh ra chế nghĩa xã-hội và chủ-nghĩa vô chánh-phủ, hai chủ-nghĩa này làm cho trong nhân-gian sinh ra chán nản, cho nên các tôn-giáo không có tôn-giáo nào tán-trợ cả. Ta thử đem một người Tây Âu nóp-nốp lo nghĩ, cả đời hèn duyên tài phận, so với một người Đông-Á rất tự-tác tự-mãn, xem hai người khác nhau, cho nên sung-sướng khổ khác nhau, cho nên sung-sướng khác nhau, chứ ngoại cảnh không quan hệ gì cả. Có bao giờ đời được cách hiểu-biết nghĩa là cách tu-tưởng và hành-động của mình tốt thì mới gọi là thay đổi được cả đời-tốc ấy.

Gây nên một cái tình trạng trong tâm-hồn làm cho người ta sung-sướng đó là việc trước tiên một xã-hội phải làm trước, không thì chẳng bao lâu mà tiêu-diệt. Xét bao nhiêu xã-hội thành lập được từ trước đến nay là vì có một lý-tưởng có thể dẫn-dắt được lòng người làm cơ-sở, mà xã-hội nào lý-tưởng ấy, không dẫn-dắt được lòng người nữa, là bị tiêu diệt ngay lập tức.

Người đời nay tưởng rằng hạnh-phúc ở đời là chỉ ở ngoài vật mà thôi, như thế là một cái lầm to. Vì hạnh-phúc là ở trong lòng ta, tự ta gây lấy, chứ vẫy khi ở ngoài mình ta đâu. Vì thế cho nên sau khi đã phá hoại mất lý-tưởng của tiên-nhân đi rồi, ta mới tinh-ngộ ra rằng, không có lý-tưởng thì khó lòng mà sinh-tồn được, mà muốn sinh tồn phải kíp tìm lấy lý-tưởng khác mà thay vào.

Người đại-ẩn-nhân của nhân-loại sau này, người mà đáng cho các dân tộc tô trọng vàng mà thờ, là nhà phù-thủy nào tay nào mà gây được cái lý-tưởng cho người ta theo, những

que l'humanité produit quelquefois, mais si rarement. Au-dessus du torrent des vaines apparences, seules réalités que nous puissions connaître, au-dessus de l'engrenage rigide et glacial du monde, ils ont fait surgir de puissantes et pacifiantes chimères, qui cachent à l'homme les côtés sombres de sa destinée, et créent pour lui les demeures enchantées de l'espoir et du rêve.

Gustave le Bon

Mấy điều bình-phẩm về cuộc đua xe-đạp

CHIẾN GIẢI QUÁN-QUÂN MỚI RỒI

Cuộc đua xe đạp lấy giải quán-quân năm nay, may được trời tạnh ráo, chẳng nắng chẳng gió, lâm thâm sa mưa, khởi-hành buổi sáng, rất là mát mẻ dễ chịu, các nhà dự cuộc, ai nấy đều tỏ lòng hớn hở! cầm hơi lắng sức, nhanh một cách lạ. Hôm đó, công chúng ai cũng được mục-kích cuộc đua xe đạp rất vui vẻ lý, mà lại là một cuộc đua xe đạp rất có giá-trị hơn các cuộc thi chạy đường trường trong một năm trời vậy.

Mấy năm nay, ở Bắc-kỳ cứ mỗi năm lại có 3 cái giải quán-quân đề thưởng cho những tay đại-tài về nghề chạy thi xe đạp mà đã chiếm được giải nhất trong những cuộc đua xe đạp như là: cuộc 100 kms ngoại đường cái; (tức là cuộc chạy long) cuộc thi chạy nước; (tức là cuộc v.(esse) và cuộc chạy theo sau xe mô-tô (tức là cuộc Demi-fond). Năm nay cuộc «Champ onnat de vitesse» đã về tay người có danh tiếng về nghề xe đạp ở Hà-thành xưa nay là M. Louis Mégy chiếm rồi, còn như cuộc «Cramplonnat derrière mô-tô» nghe đâu sẽ mở vào đầu tháng avril này. Đây ta hãy bình-luận về cuộc lấy giải quán-quân 100 kms mới rồi, thiết tưởng bất cứ việc gì, hễ xong là [illegible] [illegible] [illegible] cuộc đua xe đạp đề cho công chúng được mục kích, ta thử cộp nhặt mấy lời dư-luận mà đem ra bình phẩm một đôi chút.

Cứ xem bài thể xe đạp đăng trong báo «Trung Bắc» ra ngày 25 février, thì ta đã biết rằng cuộc chiếm giải quán-quân năm nay, nếu lại chạy từng người một tính theo thì giờ, thì càng khó mà đoán trắng ai nhất ai nhì được, song dư-luận đã cử Mare Serge, Mégy, Bông và Grémal làm bậu bổ quán quân, tuy có đều hơi sai, nhưng ta cũng cho là đáng lắm. Vì Mare Rémy chiếm được giải quán-quân từng thì [illegible] vậy, chẳng anh thì em, cho nên bảo tây có câu rằng: «Sire n'est toi c'est donc ton frère» Nghĩa là nếu không anh thì em. Mare Rémy đã quán quân trong cuộc Hanoi-Haiphong 100 kms năm ngoái, nay lại thế 6 trong cuộc quán quân, thế mà năm nay đã chiếm được giải vô-địch, thật là chưa có ai chú ý đến.

Mare Serge năm nay nhường cho em đứng nhất, mà mình thì đứng nhì, mới tháng trước đây, anh em Mare đều thất bại về cuộc «Iadé rendants» lần này lại đều đứng đầu, cũng là một sự chưa ai ngờ đến, song các cuộc chiếm giải quán-quân 100 kms tại Bắc-kỳ trong mấy năm nay, chỉ có năm 1923 là về tay Mégy thôi, còn năm 1924 và 1925 thì toàn về tay Mare Serge cả, năm nay lại về tay em hắn, thế ra cái giải qui trọng [illegible], mấy năm nay còn trong nhà Mare chẳng để nhường cho ai chiếm chang bao giờ.

Về cuộc chiếm giải quán-quân năm 1923 Mégy đi trong 100 kms đề 3 giờ 6 phút, năm 1924 Mare Serge đi hết 3 giờ 7 phút, năm 1925 lại Mare Serge đi hết 3 giờ 5 giây, năm nay Marc Rémy đi hết những 3 giờ 12 phút, nhanh chậm sai nhau, nếu lấy Bông vào, cũng không đến nỗi sai đến mười phút đồng hồ. Về việc này, ta xin công [illegible]-giả nghiên-cứu!

Mégy trước đây đã quán quán cuộc «Vicsse» ở Lôn vông, lại khởi nguyên trong cuộc «Indépendants» tháng trước, lần nay chẳng may đi được giảm cột, thì bị hỏng xích (không thay xích kép, vẫn dùng xích đơn chạy trên vòng) phải bỏ thi.

Cho [illegible] phúc phận tại giời,
Thì năng cho nữa ông trời đành [illegible] gì em,
Khôi-ngô, [illegible] kể đã mấy phen,
Chẳng thi thì chớ, tiếng khen nức rồi.

Nói đến Bông, Công thì ai là chẳng tiếc thay! ai là chẳng ái ngại thay! vì một anh tay xe ô-tô của ai theo đăng sau mình, mà Hội đồng chiếm theo

(1) M. Le Stumph là cai; tây, đã chiếm giải trong các cuộc Haiphong, và Nam-định năm xưa, rất thạo về nghề chạy theo mô-tô ở trên vông, trở về Pháp quốc từ tháng hè năm 1924.

Hiện bây giờ chỉ có bọn Progin và Mégy là tay theo mô-tô địch thủ với bọn Bông.

nghị-định của chính hội xe-đạp bên Pháp (Union Vélocipédique de France) bỏ ra ngoài cuộc, vì đủ thứ 5 thứ 6 như cuộc quán-quân năm 1924 mà bị hội cho là theo sau chiếc ô-tô vận-tải loại ra để đành, nhưng lần này kỳ nhất người nhì, mà chẳng thất-bại, một cuộc đấu khó, dự giữa đạo hoài, chẳng Bông Công cũng ngợ nước mắt lên tình làm sao đây. Nếu ta ông bị loại ra ngoài cuộc, thì ta chẳng nói rằng: phen này thật ấn nói người Âu mà lại có lẽ đề hẳn cái danh tiếng đại-tài của bọn Lương, Lang trong Nam-kỳ đấy nhỉ! chẳng may thất-bại thật là:

Dàng công luyện sức bấy lâu,
Chỉ chờ kết quả biết nhau tài tình.
Vì đâu cơ xảy bất bình?
Tơ ra lại trắng vẫn bình như không!

Hai nhà lực-sĩ Việt-Nam, một người đi trong 3 giờ 6 phút 26 giây, và một người đi hết 3 giờ 9 phút 21 giây, kể đã nhanh lắm, so với mọi năm, thì sai nhau chẳng mấy, mà đối với hiện cuộc bây giờ, thì có lẽ hơn những vài bốn cây, Bông, Công tuy không trắng cách nhưng:

Hà-thành lắm cuộc đua xe-đạp,
Bông, Công khoe tài thiệt đáng tấp.
Thất bại mấy lần tiếng vẫn truyền,
Mégy gặp sức ra công đạp,
Trên vòng hăng-hái theo mô-tô,
Cùng tiến Stumph (1) về nước Pháp
Trăm một ba giờ sáu phút thôi,
Chiến chương bị loại hết không nao.
Một mai trai-hồ đầu sao đăng trường
Xin khách ái ta đừng chen lấn!
Luyện tập cho thành trang-kiện thay.
Tới hơi ai nấy đều ngợ-ngợi!

Ettorie nhất thì đạp nhanh ở trên vòng mà được trường sáng khá, phen này cũng vì sợ lỗ ô-tô, theo như lệ Bông. Công mà phải loại ra ngoài cuộc, không thi đứng vào hàng thứ 9.

Grimal thật là một tay cừng nhất trong bọn chạy thi đường-trường, bắt đầu từ năm ngoái đến giờ 4 cuộc đường-trường đều dự giải cả, lần nay thứ 3 đi trong 3 giờ 14 phút 20 giây, càng ngày càng tiến-bộ mãi lên, đáng khen lắm (nếu dự giải m.t phong thư cho ta, trong có nói rằng: Đến sang năm sẽ cùng với Marc Serge cưỡi xe đạp trở về bản Pháp, đường đất tính ra 25.000 kms, phải đi luôn 4 tháng trời mới tới nơi, nhưng ta vẫn không cho là sự tiết vì cuộc vòng quanh nước Pasp tính cả thảy là 5 nghìn rưỡi ki-lô-mét, còn phải chạy hơn một tháng trời mà khi những nhà dự cuộc tới nơi ai cũng gầy còm, hường chi là 25 000 kims, nếu tránh được sự thật thì có lẽ được ngang tiếng với M. Thorez [illegible] là người Đan-mạch đã đi xe đạp vòng quanh thế giới, mà đi qua Hà-thành hồng nọ, tay chưa thực-hành song cũng là một câu chuyện mới về đường thể dục xe đạp vậy.

Goll và Teyssière, hai nhà này, cũng mới ra tập chạy, chưa được bao lâu, nay cũng chiếm được giải thứ 4 và thứ 5, mai sau này, ta chắc rằng sẽ là tại kiện-tướng đường trường thi phải.

Can thi chạy ở trên vòng thì thường khi hơn Tiện, mà chạy ở ngoài đường cái, tại lại non Tiện. Lần này Can tuổi 6, Tiện tuổi 7, sai nhau giảm phút đồng-nỗ thôi, không phải là không gỏi, là có lời khen cho hai nhà đó.

Kỳ này mới dự, nghe chừng cũng khá, cuộc «Amateurs» 100 km. vừa rồi, được giải thứ 5 đi trong 3 giờ 33 1/3, cuộc này thứ 8 đi hết 3 giờ 36 phút 10 giây, nhanh chậm sai một mực, cũng cho là tay: «Hảo-thân-tả».

Calvados cũng là một tay mới tập, nhưng được thứ 9 còn đỗ nổi Vincellet một bộ. Vincellet giải thứ 4 trong cuộc «Amateur» năm ngoái, cuộc «Indépendante» vừa rồi bỏ thi, lần này giải thứ 10, tiến-bộ không mấy, song vẫn là tay khá.

Các cuộc đường trường sang năm, ta chắc có phần kịch-liệt hơn năm nay, là các nhà tài-tử bị thất-bại năm nay, ai cũng muốn tỏ cái sức-lực, cái tài-năng của mình, mà đem ra phô bày cho công-chúng được mục-kích, mà ta cũng ao-ước rằng tay nay trở đi, các cuộc đường-trường tại Bắc-kỳ, số được sut-sè hơn, nó-nức hơn, lắm kẻ ra dự, nhiều người tụ xem, những nhà bị thất bại năm nay, cũng nên tận-tâm luyện tập, kiệt lực thi thố, để cho khỏi thiên-hạ kẻ chê khuyết-điểm người cười kẻ-mỉa, cố công gắng sức ở như các nhà luyện nghệ, mong làm thay!

Sau đây xin hiến độc-giả một bài ngắn-ngắn cổ thi, nôm na thành cú, gọi là tả-thân, ai duyệt vận này mà tân-thành mục-đích của kỳ-giả để ai cùng là đường thể-dục này, thì xin lấy làm vui lắm.

Thể-dục có nhiều lối,
Cách tập ta thích hơn.
Đường trường lắm cảnh lạ,
Qua trấy lại đăng-sơn.
Một buổi lên trình sớm,
Thành thơi giờ mấy con.
Chiều chiều ra hóng mát,
Quanh lại đề hoàng-hôn.
Thăm thẳm đường muôn dặm,
Đạp đi gội chẳng chồn,
Mồ xuân hoa phấc-phe,
Thêm tế tiếng chim đồn.
Rủ bạn đi du-lịch,
Đường xa thôn lại thôn.
[illegible]
Làng lấy tiếng thơm đồn.
Trên sự mấy khi rảnh,
Hà đem xe đạp luôn.
«Quán quân» nay đã kết,
Bình-luận dám tuyên-ngôn.

P. Tchên-Long (Việt-tri)

TAXÉOL ROGIER

Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bệnh lậu. Trị các bệnh như Gonnorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Là một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

Giá một lọ: 2 $ 00

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ

L. BLANC

81, phố Paul-Bert, Hanoi

Nhà-xanh

Buổi văn-minh cải-lương chỗ-tạo,
Bảng mấy lời kính-cáo đồng-bang.
Hà-nội số 6 hàng Ngang,
Chính hiệu Nam-thịnh bán hàng rẻ thay
Trong nhà có cả thợ may,
Mới mượn thợ cắt ngày giầy khéo ghê.
Tùy lòng khách lấy xanh-tê,
Theo được như ý chẳng hề có sai.
Hai xu'ơn cho chí hai vai,
Đều được phẳng cả chẳng hề bỏng chi.
Cỏ đàm có đọc một khi,
Văn-minh mốt mới cỏ thì lại cao.
Kính trình quý-khách đồng-bào,
Muốn mặc đẹp đẽ thì vào may qua.
Lời nói chẳng dám sai ngoa,
Chắc rằng có đến may qua mới ưng.
Tôi trông quí chức đi đường,
Nhiều ông mặc áo vai thường vận siêu.
Chẳng qua nhiều chỗ làm liều,
Vậy xin kính cáo mấy điều thực ngôn.

NAM-THỊNH Tailleur

Số 6, phố hàng Ngang (Hanoi)

kính-cáo

PHẨM,

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon. Thường làm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, tí lâu thì nhạt nhẽo. Bây là hạng chè già lá cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH-THẢI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy quí-khách muốn tránh sự biến-động ấy xin chực liếp qua bọ chiếu có cho bán-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THẢI-HIỆU

số 10, phố hàng Ngang, Hanoi
số 113, phố Khách, Haiphong
số 78, phố hàng Trống, Nam-định
Kính-cáo

Sang Lào có hai ngày

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI

Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung-kỳ

LƯỢT ĐI

Vinh cứ thứ sáu (sau khi xe lửa đêm Hanoi tới) chạy lên Napé ngủ, sáng hôm sau đi đến Thakhek đáp chuyến tàu thủy sang Vientiane.

LƯỢT VỀ

Thakhek sáng hôm thứ hai chạy đến Napé ngủ, sáng hôm sau tới Vinh đáp tàu đêm về Hanoi

Mỗi chủ-nhật chạy có một chuyến, các quý-khách ai muốn đi xin đánh giây-thép cho biết trước hai mươi bốn giờ để bán-ty liệu xếp xe cho đủ.

Hạng tốt đi	*28 $ 00 một chỗ ngồi.*
Hạng ta đi.	*14.00 —*

Đường đi Huế và Tân-ty đi Nghệ-hưng ngày nào cũng có xe chạy, xin lấy vé trước một ngày.

Lời đánh giây thép: PHAMVANPHI,
Vinh, Đông-hà, Tân-ty, Thakhek hay là Napé 3012

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Năm một cái trái-đơn của Crédit Foncier de France, có rất số để hoàn lại (Obligations Foncières) 6 hạng Lần đầu chiết cấp ngày 15 quan, còn thì 12 tháng mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định dưới này. (Nhưng vậy mỗi ngày 67 đồng mấy xu, số thì trở nên giàu có đông).

Nếu nộp đến lần thứ 11 được ngay cái số trái-đơn mà mình đã mua quyền số-kiến, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và đến lúc trái-đơn trúng số về là nó thì mình được lĩnh nguyên số tiền kể ấy; mình trái đơn trước sau thế nào cũng trúng một lần là 500.000 cho đến 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là số vốn. Mỗi năm có hai lần rút số, hơn 5 triệu số.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY:

136 lô.	500.000 quan	260 lô	5.000 quan
136 lô.	250.000 —	1.220 lô	2.000 —
260 lô.	100.000 —	13.200 lô	1.000 —
260 lô.	10.000 —	1.700.900 trái đơn hoàn lại lần 400 —	

Muốn có trái-đơn được dự cuộc rút số nói cao nên xin số trái-đơn nếu ra trả trước

Cần là được tinh nguyện tên, không phải trả phí tổn chi cả. Mỗi lần rút: 5 số nhận được một cái bằng kê số trái đơn trúng số, không phải trả tiền. Các số kê trong bằng ấy đúng với số trái-đơn đã tại nhà ngân hàng, các nhà có trái đơn có thể đến xem được, theo như điều khoản trong bản luật riêng ngày 12 Mars 1901. Bản luật ấy là một bản luật bảo chứng, giữ gìn cho nhà nhà có trái đơn, không có điều gì phải ngại ngờ cả.

Năm nộp cùng cả 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rất số.

Các ngài muốn dự các cuộc rút số ấy thì gửi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 3 Rue Papère, MARSEILLE, France
R. C. MARSEILLE 6576

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

Các Tiểu-thuyết và các sách, các truyện quốc-ngữ mới xuất-bản muốn đem gửi bán tại Haiphong được cần-thận và tiện-nong chu-đáo, nên gửi hiệu *NAM-TÂN, bán sách, số 54, phố Bonnal, Haiphong bán giúp.* 3043

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần-hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol chất: Salol và chất: Uroformine

3001 Giá 1$80 một hộp

Mấy điều khuyên về cách đề phòng bệnh đau mắt

Quan Bác-Sỹ CASAUX, hiện bây giờ làm giám-đốc Nhà thương chữa mắt ở Hanoi, khi có đại hội đồng bàn về các chứng bệnh xứ nóng tại Saigon năm 1913, đã nói rằng xứ Đông-dương là một xứ nhiều người lòa thứ nhất.

Quan Bác-Sỹ ấy lại nói rằng phần nhiều những mục-lật ấy cũng chỉ tại các chứng đau mắt thường mà sinh ra, nếu sớm biết chữa thì không đến nỗi nào.

Mà bệnh đau mắt lại là một bệnh người Annam mắc phải không biết bao nhiêu mà kể.

Vì thế cho nên phải tìm phương ngăn-ngừa bệnh ấy, và khi mới đỏ mắt, có ử mắt, đã phải chữa ngay; phải có một thứ thuốc đau mắt rất kiến hiệu là vì lẽ ấy.

Bản-hiệu đã đến tận quan danh sư, mới nói đến trên kia xin một cái đơn để chế ra một vị thuốc đã rẻ tiền mà lại kiến hiệu mà ra vào mắt không đau. Thuốc chế theo đơn ấy chính là thuốc.

COLLYRE JAUNE

selon formule du Docteur CASAUX

Hiệu bào chế CHASSAGNE

Lafon và Lacaze

có bằng bào-chế đệ nhất hạng tại Đại-học-đường Paris, kỹ-nghiệp

60, Rue Paul-Bert, Hanoi

MAO-SENG

Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

3013 MẠO-THỊNH kính cáo.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets 3001

Cô hát Soria, rạp hát Athènes có nói: « Nước da mình tươi tự nhiên là cái lịch sự đẹp đẽ của người đờn-bà. » Nên phải dùng xà-bông Cadum rửa rảy, đắng giữ-gìn cho da được mịnh hoài. Xà-bông Cadum thiệt phải dùng, hiệu-nghiệm, rửa rảy cho da khỏi bịnh mụt, là vì xà-bông ấy có bột nhiều thần vào chớn lang mà làm cho đến buổi hết đông được, và nước da coi tươi rói hoài.

Bột tím. — Trần-văn-Thọ tức Côi 20 tuổi làm nghề kéo xe nhà ở Hàng Bánh lấy bỏ quần áo xe của một người phu xe khác đáng giá sáu đồng bạc phải bắt tống giam để xét.

Việc của một người đàn bà Khách thưa một người bội tín đồ nữ trang đáng giá 650 đồng và mớn tiền 150 đồng thì quan Biện-lý đã sức cho sở Mật-thám xét hỏi.

Việc đánh số lấy xe nhà cao xu cũng có một người tráng số thưa người mở số hội tín không giao xe cho. Nguyên do việc lấy như sau này một thầy ký tên Đ. có chiếc xe nhà muốn bán, mới nhờ thầy L. bán hộ nhưng thầy L. bán mãi không xong, mới bảo bạn là thầy Q. mở cuộc rút số để cho chóng việc. Cuộc rút số đã thành, đến khi mở số thì một người tráng, nhưng người ấy chờ mãi mà thầy Q cũng không giao xe cho nên bắt đắc dĩ phải làm đơn kiện thầy Q. Nghe đâu thầy L. và thầy Q. cũng phải bắt đề xét hỏi, chừng nay mai sẽ đem ra tòa.

Đình roi. — Phạm-văn-Nhu, 34 tuổi, quán làng Phù tỉnh, tổng Lộp-la, tỉnh Nam-định, qua Hải-phòng trình đánh roi ở chợ một cái ví đựng chiếc thẻ sưu và 4$80.

Gái vào tòa án. — Ng-thị-Ba tức Sự, 45 tuổi, nhà ở phố Belgique và Ng-thị-Con, 21 tuổi, làm nghề đi khâu, nhà ở Lục-viên, đều bị thưa là đánh tên Ngô-thị-Gin 42 tuổi nhà ở phố Belgique phải nhiều vết thương; Trần-văn-Báo 18 tuổi, làm nghề cu-li, liện không có việc, không có nhà cửa ở Haiphong bị thưa ăn trộm 22 đôi giầy đáng giá 28 đồng của hiệu Ly-sac-Sure ở số nhà 107, phố Maréchal Pétain.

Những tên kể trên này đều phải vào tòa án để xét.

Muốn bán một cái xe song-mã « Victoria » còn tốt, và một con ngựa, cùng cả đồ ngựa đủ đóng xe song-mã. Hỏi tại M. Desgranges 33, Rue de Lille, Haiphong.

5.611

SEPT-PAGODES

Một chiếc thuyền than bị đâm — Vừa rồi chiếc thuyền số 2004 chở 50 tấn than, chủ là Vũ-đình-Hến, ở Bắp cầu, bị chiếc tàu *On-kat* của công ti Kong-tin Wa ở Haiphong, chủ là Sene-cy-Hing, đụng phải đâm ở chỗ thắng làng Khanh-am, may những người trong thuyền đều vớt lên tàu được, không ai việc gì, thiệt hại chừng 1000 bạc. Nghe đâu chủ tàu *On-kat* có đến trình sở cảnh-sát và nói rằng vì thuyền đi không có thắp đèn lửa cho sở, nên tàu không biết mà tránh.

HÒA BÌNH

Thi bằng Sơ-học yếu-lược. — Năm nay tại tỉnh Hòa-bình thi bằng Sơ-học yếu-lược ngày 14 Mai ở trường Pháp Việt cho sĩ học-trò toàn tỉnh.

Những đơn xin thi, tên sẽ nhận đến hết ngày 19 avril 1926 thôi.

BẮC-CẠN BẮU

Một đám cướp to. — Vừa rồi có một toán Khách chừng 12 đứa mang đủ súng ống khư-khư gói vào cướp nhà một người lái buôn, tên là Ly-nip-Giong ở làng Mỹ hậu, thuộc đất Cát-bà, lấy mất 2.500 bạc và hàng-hóa đáng giá 3.000 đồng. Một đứa bé con gái nhà khổ chả bị đạn súng vào vai, và một đứa con gái bị chúng đâm phải nhát dao vào sườn. Lấy xong, chúng lẩn tán về ngả Đồng-cáng.

Sở cẩm được tin, lập tức nửa đêm lại khám xét, và cho đi đuổi theo ngay, song xem chừng chúng đã đi xa quá rồi, bèn báo tin cho quan bình Moncay biết để đón bắt, thì tại Moncay vừa truy bắt được bốn tên trong bọn cướp đó giải về tòa án Haiphong.

VIỆC KINH-ĐÔ

Người quen lại. — M. Bùi-văn-Ưu, trị phủ Hoài-nhơn, nay cải bổ trị phủ Hòa-đa.

M. Hà-thúc-Huyến, Quang-lộc tự thiếu khanh lãnh án-sát tỉnh Phú-yên, nay cải lãnh án-sát tỉnh Bình-thuận.

M. Ng-hữu-Lang, hàn lâm viện tu soạn, lãnh bút phẩm tỉnh Bình-thuận nay cải lãnh bút phẩm tỉnh Nghệ-an.

M. Hồ-Bối, cửu phẩm lãnh thọ lại tỉnh Quảng-trị, nay bổ lãnh lại mục huyện Hải lăng cũng thuộc tỉnh Quảng-trị.

M. Ng Cư, thị độc sung tạm phái coi mật viện nay bổ lãnh thông phán tỉnh Phú-yên.

M. Hồ-Cảnh, tri huyện Tuy-phong nay cải bổ tri-huyện Quế-sơn.

Thưởng thụ huy-chương. — M. Ng-đăng-Tam, tham tá viện cơ mật được thưởng nhất hạng kim khánh; M. Hồ-đức-Ứng nguyên thông sự được thưởng một cái cao-miên bội tinh hạng năm.

Thưởng thụ huy-chương. — Quan phụ-chánh thân thần Tôn-thất-Hân và quan Cơ-mật-viện trưởng Nguyễn-hữu-Bài, đều được thưởng thụ Cao miên canh-nông bội-tinh (Croix d'officier du Mérite agricole du Cambodge).

Các hàng ấn quan tháng thuyên trong kỳ xuân thu. — Đã có nghị-định các hàng ấn-quan ở Kinh và ở các tỉnh tháng thuyên về kỳ xuân thu năm nay như sau này:

M. Ng-đăng-Tam tham-tá viện Cơ-mật, nguyên hàm thụ thượng-thư nay thăng thụ-thị hàm thượng-thư và thăng chức thượng-tá viện Ky.

M. Phạm Liệu, Tuần-vũ tỉnh Quảng nghĩa, nguyên hàm tổng-đốc nay thăng thụ-thị hàm tổng-đốc, như cũ vẫn lĩnh chức tuần-vũ tỉnh ấy.

M. Bửu-Thạch, tham-tri bộ Lễ, nguyên hàm thự thượng-thư, nay thăng thực-thụ hàm thượng-thư, nhưng vẫn giữ chức cũ.

M. Hồ-đắc-Viện, sung-ký các vụ, nguyên hàm thự thượng-thư, nay thăng thực-thụ hàm thượng-thư, nhưng vẫn giữ chức cũ.

M. Tôn-thất-Tế, tuần-vũ tỉnh Bình-thuận, nguyên hàm thự tổng-đốc, nay thăng thực-thụ hàm tổng-đốc, nhưng vẫn giữ chức tuần-vũ tỉnh ấy.

M. Ưng-đồng kiểm-nhiệp tả tôn-khanh phủ Tôn-nhơn, nguyên hàm thự tham-tri, nay thăng thực thụ hàm tham-tri và đổi sang chức tham-tri bộ Công.

M. Ng-văn-Soạn, tham-tri bộ Hình, nguyên hàm thự tham-tri, nay thăng thực-thụ hàm tham-tri, nhưng vẫn giữ chức cũ.

M. Ng-văn-Trình toản-tu Quốc-sử-quán, nguyên hàm tham-tri, nay thăng thực thụ hàm tham-tri nhưng vẫn giữ chức cũ.

M. Lê Hoàn, tuần vũ tỉnh Phú-yên nguyên hàm thự tuần-vũ, nay đổi về tham-tri bộ Lại.

M. Lê-văn-Miễng tế tửu trường Quốc-tử giám, nay thăng hàm tham tri, nhưng vẫn giữ chức cũ.

M. Ng-thúc Dinh, thị lang bộ Lại, nay thăng thụ tuần vũ tỉnh Phú-yên.

M. Phan-Quang, thị lang bộ Hình, nay thăng tham-tri bộ Hộ.

M. Nguyễn-duy-Phiên, tả lý bộ Lễ, nguyên hàm quang-lộc Tự-khanh nay thăng thị-lang bộ Lại.

M. Phạm bá-Phổ, án-sát tỉnh Hà-tĩnh, nay thăng thị-lang bộ Hình.

M. Thân-trọng-Nghật, án sát tỉnh Quảng-trị nguyên hàm hồng-lô Tự-khanh, nay thăng thực-thụ án-sát tỉnh ấy.

M. Cao-xuân-Xang, viên ngoại viện Cơ mật, nguyên hàm hồng-lô Tự-khanh nay thăng chức tham-tá viện Cơ-mật. M. Ng-Cử, tri-phủ Quảng-hóa, nguyên hàm hồng-lô tự khanh, nay thăng án sát tỉnh Hà-tĩnh.

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Agents d'annonces en Europe:

L. MAYENCE & Cie

9, Rue Tronchet, PARIS

19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Bắt được kẻ trộm. — Ở xóm Vạn cá nhà kia nhân đi làm trong Nam mới về, lưng vốn cũng có được ít nhiều; bọn trộm cướp giờ biết đêm hôm 23 rạng ngày 24 mars chúng kéo nhau một tốp độ mười làm đứa vào nhà cướp phá. Chúng vơ-vét áo quần tiền-bạc, và đồ vàng mất độ non ba trăm, chủ nhà bỏ-toán lên làng xóm đồ đến tiếp cứu, quân cướp tẩu thoát cả, chỉ có một đứa bị đuổi ngặt phải chạy vào làm thông mọi người liền vây kín lấy làm thông, tử khuya cho đến sáng mới bắt được. Tên cướp ấy hung hăng khỏe mạnh lắm, trong khi vây bắt nó, nó đánh phải hai người bị trọng thương.

Tên cướp ấy hiện nay đã bắt bỏ nhà giam. Nghe đâu quan trên tra hỏi, nó có khai ra được năm tên đồng đảng nữa.

Bọn trộm cướp sao mà hoành hành quá thế, khắp làng này xóm khác đêm nào cũng trộm cắp lung-tung; mới cách mấy hôm mà đã hai đám phá nhà cướp của, thật là những nhiễu quá chừng, làm cho chẳng nhà giàu lo mất cướp đã đành, đến nhà nghèo cũng nằm gạo, mở khoai cũng phải lo quân trộm vặt. Mà năm nay, là năm được mùa ro đề, chớ có phải là khốn-đốn rồ hoang như độ trước đâu, ai lắng rõ vì sao mà tệ thế. Mong rằng sự canh phòng ngày thêm nghiêm nhặt, họa may có đỡ được ít nhiều.

Trộng dậu. — Độ rầy nhân vì kiếp bạt nơi nào cũng có bịch đậu mùa; nên trong nhà thương đã có phải người đi trồng đậu các nơi, và tại nhà thương những ngày chẵn nhật thứ năm thường vẫn có trồng đậu cho học sinh cái trường, và nhân-dân trong thành phố.

Việc Nam-kỳ

LONG-XUYÊN

Một cái thảm-kịch: không lấy được nợ, đốt nhà giết người! — Thằng Nguyễn-văn-Cửu 19 tuổi, con rượt của thầy cựu hương-chánh Thung ở Mỹ-thường (Long-xuyên) mà hễ lấy không nhìn, vì nó tính nết lu-lăng hoan đàng lắm, nên nó về ở theo mẹ nó lại làng Long-điền.

Cửa có trai gái với một thị ở lối xóm tên là Huỳnh-thị-Bánh, nghe nói hai đứa này bà con xa xa, mà nhằm Cửu kêu Bánh bằng dì, hơn ba bốn tháng nay, cứ mẹ thị Bánh nhiều phen bửa xé không ra, kể lớn của mẹ ai mà chịu vậy bao giờ, Cửu mắng mà không được việc nên tức mình, đêm 11 rạng mặt 12 Mars 19?6. Cửu đến nhà thị-Bánh lúm hung lắm dữ, của mẹ thị-Bánh là Huỳnh-văn-Ngoãn và Nguyễn-thị-Tấm mới làng xóm đến khai báo làm vì bằng. tên Cửu nghĩ thế nào cũng phải mất vợ mà cũng phải ở tù, nên viết một tờ chúc-ngôn thật tự sự và nói rằng giết cả nhà thị-Bánh rồi tự tử, việc nó làm nó xử lấy nó, xin quan đừng tra hỏi buộc tội người khác tội nghiệp.

Khuya lại lối 4, 5 giờ nó lại đốt nhà thị-Bánh và nhà Dì thị Bánh khích vách nhau, và nhà ông ngoại thị-Bánh ở cách một cái nhà người khác, ba cái nhà lần phát cháy ùng ùng, thị-Tấm bồng một đứa con nhỏ mới đẻ ba tháng trên tay, tên Cửu chém nhằm đứa nhỏ chết tươi, thị-Tấm thấy con chết quăng chạy khỏi. Cậu thấy một đứa em thị-Bánh nên 7 tuổi chạy xớ rớ, Cửu thấp bé cỗ quần vô lửa. Một lão ở ngoại sông là tên Liêng, nghe la om xóm thấy giậy thấy lửa, bơi xuống qua thấy Cửu đương ở đụn vô đương coi, lấy lời cang gián, rồi Cửu nhờ lại Liêng là người thù, vì Liêng làm cho hai người cậu nó bị tù hết mấy tháng, nên sẵn dao nó sẵ đại trên đầu tên Liêng, tên Liêng đỡ đứt tay, lúc một sát mũi, coi rất ghê gớm.

Làng phi báo, quan phủ Chamoi sai quân đội cai lính bắt nó, Cửu việc đến nơi thì nó còn cầm dao nói « Nếu ai lại gần nó chém, muốn bắt nó thì bắn nó chết mới bắt được. » Nó biểu chức việc theo nó ra Chamoi cho nó khai với quan chủ quận, rồi nó tự vẫn. Nói rồi nó cầm dao đi, quân đội cai lính lăng áp theo nó đến quán, và đến trước một quan Phủ thì nó cũng còn cầm dao trên tay, nói cùng quan phủ lấy khai báo rồi thì lấy bướm đi, cho nó tự vẫn cho rồi. Làng ấy lối 8 giờ sớm mai 12 3 26, quan phủ đương ngồi nói chuyện với khách.

Quan phủ hiểu nó hỏi dao nó không vâng lời, quan phủ nhất định nói chuyện cầm chừng với nó, nhất định lén sai người đợi cái dao. Một lát, lối canh nửa giờ có tên hương tuần cầm nậy lại. Cửa đương cầm dao kề lưỡi ngay cổ nó, bất ý, chú hương tuần đập tay nó cao rơi cái dao, mà rasô. cặp cái sẵn trật, thì nó đã siết rách cổ, đập tiếp cây thứ nhì mới rớt cái dao, kế nó tế xiểu xuống, lính ập lại bắt còng, lấy khai báo thì nó rất sáu tỏ chúc ngôn của nó viết sẵn ra trình cho quan Phủ làm tờ bẩm gửi quan. Tên sát nhơn và hai người bị hạnh đương nằm nhà thương. Tên Cửu không có tuổ chết, thị Tấm bịnh trọng mà có thể mạnh được, còn chú Liêng e cách giữa đàng mang lên cổ » khó cứu.

V. P.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Kính trình các quý khách biết rằng: Tuần lễ trước Bản-Hội đã diễn vở « Tạo Hóa Liêu Nhân » là vở hát cải lương soạn theo lối mới như ca, ngâm, lý theo lối cải lương mới, song vì hôm đó giới mưa nhiều Ngài chưa được xem. Nay tiếp được nhiều thư của các quý khách ở các tỉnh gửi về bảo Bản-Hiệu diễn lại lối thứ tư 31 mars 1926 này, Bản-Hội xin chiều lòng các Ngài mà diễn lại để các liệt-quý được hài lòng. Xin giữ chỗ ngồi trước.

Tối thứ hai 29 Mars 1926

TÁO QUÂN THẦN TÀI TƯƠNG ÁCH

Tích này mới soạn ra, trước để là « Ông thổ đánh đổ thần tài », nay xin đổi tên là « Táo quân thần tài tương ách ». Tuần lễ trước nữa đã diễn lần đầu được các quý khách cho là vui và buồn cười, nay bản-hội xin chiều lòng các ngài mà diễn lại lần này nữa.

Tối thứ ba 30 Mars 1926

BẠCH XÀ CẦM

Tích này có một vai anh biển lận pha trò rất là buồn cười.

3005

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90 3001

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu thân thể mỏi mệt gầy còm, hay ói kèm huyết sinh ra rác phải làm cho hay ho vật nặng thuốc này rất dễ, ai có mùi thơm không ưa tợm giọng bao giờ!

Bất thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết

3001 MÁU BỔ 1$40

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền: 1$20

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền: 0$80

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ

L. BLANC

51, phố Paul-Bert, Hanoi

Những nhà có con em cần nhà nên biết thứ thuốc Ho *Tiêu-Ngọc-Liên tiêu nhi chỉ khái* được thấy » là một thứ thuốc ho trẻ con rất mau nhiệm và rẻ tiền, nó làm cho trẻ mau tiêu đàm và tống được các chất độc ở trong phổi ra, dù ho gió, ho đàm, hoặc xuyễn, hoặc khó thở, nói tóm lại dù ho nặng đến đâu mà dùng thứ thuốc này cũng có thể khỏi được, những người dùng qua đã chịu thứ thuốc ho này là một phương thần được giá mỗi lọ là 0$25. Ở các tỉnh xa cứ gửi nhiều Hiệu bán, ai muốn mua, hoặc muốn biết ở tỉnh mình Hiệu nào bán thì cứ viết thư hỏi Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, 40 Rue Principale à Bac-cho

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

GIAN HÀNG BÁN CÁC THỰC-PHẨM

Một vài thứ hàng giá đặc-biệt

EAU de VIE de MARC	Mỗi chai :	15 fr. 00
Quinquina BONAL Gentiane	Mỗi lít :	9 fr. 50
Vermouth BECCARO	»	11 fr. 50
Kina LILLET	»	18 fr. 00
Mousseux Emile GOULET	Mỗi chai :	12 fr. 00
Petits pois JOUBÈS, qualité supérieure fins. Mỗi hộp :		4 fr. 30
» *extra-fins.* »		5 fr. 00
Sữa GLAXO, dùng cho trẻ con ăn rất tốt. (Mỗi hộp nặng 250 gr.)	»	11 fr. 50
Compote AMIEUX, các thứ quả. (Mỗi hộp cân trừ bì nặng 450 gr.)	»	4 fr. 00
Confitures AMIEUX, các thứ quả. (Mỗi hộp cân trừ bì nặng 450 gr.)	»	7 fr. 00

3005

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

CNO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và dân bà ở cữ* . . . . . *Một lítre :* **2$40**
Trước khi ăn cơm nên một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai :* **1,25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai :* **1,25**

Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghip và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm.* . . . . . *Một chai :* **1,25**

GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều.* . . . . . *Một chai :* **0,80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu

3003

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU

DOCTEUR CASAUX

DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiến hiệu lạ thường **Không sốt**
Để lâu không hỏng **Rẻ tiền**

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt. . . . . **0$20**

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI :

PHARMACIE CHASSAGNE

59, RUE PAUL-BERT, HANOI

3002

Nếu ai hay
CẢM và HO
Nếu ai sợ **HƯ PHỔI**
thì phải **LO MÀ ĐỪNG MÌNH**
thì phải uống
La SOLUTION PAUTAUBERGE
là một vị TRỪ TRÙNG ĐỘC HAY và BỔ RẤT HIỆU
Đứng để chờ tới đau nhiều mới chữa
NGỪA BỊNH HAY HƠN LÀ CHỮA
L. PAUTAUBERGE, 10, Rue de Constantinople, Paris et toutes Pharmacies

RHOMNOL

Của các nhà Laboratoire Leprince, là một thứ thuốc bổ rất mạnh, cho những người vì lao-động quá mà suy-nhược, và những người nhọc-mệt trí-não, sợ thần-kinh, rất linh nghiệm.

Thuốc viên : Mỗi ngày ở hay 6 viên.
Tại tất cả các nhà Bào-chế xứ Bắc-kỳ đều có bán.

3062

TREPARSOL

Thuốc này các thầy-thuốc đều dùng. Ở các nhà-thương Đông-dương đã thí-nghiệm. Là một thứ thuốc tốt, rất công-hiệu, để thay thuốc tiêm (914).

Để trị bệnh-lị.
Bệnh giang-mai.
Bệnh sốt-rét ngã-nước.
Ống lớn 30 viên. Ống nhỏ 15 viên.
Ở các nhà Bào-chế có sách dặn bảo mọi việc về cách dùng.

3051

BOROSODINE LUMIÈRE

là thuốc chị bệnh não chất thần kinh rất linh nghiệm.
Ai mắc bệnh, vàng óc, rối chí khôn, không ngủ được, trong mình bứt bối khó chịu, dùng thuốc này khỏi ngay, ngủ ngon, trong mình dễ chịu, khoan khoái.
Ở các hiệu bào-chế Đông-pháp có bán cả.

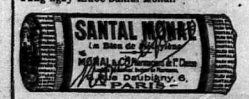
3050

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Bệnh lậu (Blennoragie) thì ai cũng biết, hễ điều-trị không khéo thì nó hóa ra một thứ bệnh nặng là bệnh kén (prostate), nghĩa là nó sưng một cái hạch ở dưới bàng-quang. Người bị lậu đã thành kén thì thường muốn đi đại tiểu tiện mà không đi được, hay mỏi dái, đau lưng, đi cũng đau ngồi cũng khổ mà nhất là khi ngồi xe thì lại khổ hơn nữa. Khi đi đại tiện mà cố rặn thì ra một thứ phân lỏng hơi vàng vàng xanh mà cũng có khi lại đính một tí máu. Sự đó là thường bởi muốn đi tiểu tiện quá hóa sinh ra thế.

Cái chứng bệnh ấy có thể chuyển sang bệnh nặng dần dần nỗi ốm yếu đi và mất sinh con đẻ cái nữa. Xưa kia, bệnh ấy rất là khó chữa. Nhưng ngày nay chữa lại rất là dễ, ấy cũng là nhờ có thứ thuốc *Santal Monal* nó làm cho khỏi mắc phải bệnh lậu kén, hay những chứng bệnh khác nữa trong khi đau lậu. Thuốc *Santal Monal* này làm cho nước tiểu thành ra xanh, và có nhiều tính chất riêng và rất bổ, lẫn vào nước tiểu để rửa những tỳ thận ở bàng-quang, nhờ thế bệnh lậu tức thì khỏi hẳn và không sợ bệnh gì sinh ra được nữa.

Vậy thì khi mới mắc bệnh lậu phải nên dùng ngay thuốc *Santal Monal*.

Ở các hàng thuốc chữ lớn đều có bán cả.

3075

Các ngài chớ nên quên rằng mùa đông năm ngoái thuốc ho

Sirop Nofal

đã chữa khỏi biết bao nhiêu người về các bệnh như là :

Cảm, đau cuống phổi, ho gió, ho rát cổ, *vân vân...*

Thứ thuốc này hay, nên bán mạnh lắm.

Chai lớn giá : 0$90

Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng-tiền
HANOI

3062

ĐÈN MĂNG-SÔNG

(LAMPE COLEMAN)

SÁNG NHƯ SAO BĂNG!

Rút tiện cho các nhà sang-trọng và các khách-sạn ở khắp các nơi không có đèn điện

Cách dùng rất giản-dị! Thắp không tôn!

Bán tại : **L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoï, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha trang, Đồng hới, Thu-xá, Saïgon, Pnom-Penh.**

3007

NẾU ngài tiếp được hàng-hóa ở Pháp gởi sang, nên giao cho **M. A. BUDELOT**, Transitaire, 3, phố Francis Garnier ở Haiphong nhận hộ để giữ gìn khỏi hư-hỏng và mất.

3050

Thuốc hiệu
ASPIRINE
DES
USINES DU RHÔNE
là thuốc để uống trị những bệnh : **Nóng lạnh, số mũi, rêm mình các chứng rét cử**
Nhức đầu, nhức óc, nhức răng Đau mình, đau mặt, đau lưng Nhức gân cốt, trật cổ.
có bán đủng trong các nhà bán thuốc
Phải đòi hỏi
cho đặng hiệu "USINES du RHÔNE" mới chắc thuốc tốt, tinh trong và thiệt hiệu-nghiệm

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng :

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là :

Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, *vân vân...*

Giá bán : 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi

3002

BANQUE DE L'INDOCHINE

ĐÔNG-PHÁP HỐI LÝ NGÂN HÀNG

東滙滙理銀行

SÁNG LẬP RA TỪ NĂM 1875

Cả những chi-du sau này chuẩn cho được 4 công-thu đặc biệt quyền lợi : 21 Janvier 1875, 20 Février 1888, 19 Mai 1900, 4 Janvier 1920, 12 Janvier 1921, 12 Janvier 1922, 17 Janvier 1923, 10 Janvier 1924, 16 Janvier 1925, 16 Juillet 1925 và 11 Décembre 1925.

Tư bản dự định : Francs **72.000.000**
Tư bản nộp rồi : » **68.400.000**
CÔNG CỘNG KHOẢN DỰ-BỊ NOÃN NGÀY 30 JUIN 1294 : » **84.089.020**

Chánh quán tại : Paris (VIIIe), 96, Boulevard Haussmann

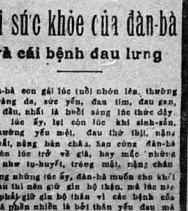
Chánh trị-sự : M. A. DE MONPLANET, Hộ-bộ tổng thanh-tra hàm, Chánh chủ ngân hàng Crédit Commercial et Industriel, Chánh chủ công-ty mỏ Than Hongay (Société française des Charbonnages du Tonkin).
Phó trị-sự : M. STANISLAS SIMON, trị-sự công-ty Điện-Việt Thiết-lộ.
Tổng chủ nhiệm : M. THION DE LA CHAUME, nguyên Hộ-bộ thanh tra.

Các chi quán :

TẠI ĐÔNG-PHÁP : Nam-kỳ : SAIGON.
Trung-kỳ : TOURANE.
Bắc-kỳ : HAIPHONG, HANOI.
Cao-mên : PNOM-PENH, BATTAMBANG
Quảng-châu-loan : FORT-BAYARD.
TẠI VÂN-NAM : MÔNG-TỰ, VÂN-NAM-PHỦ.
TẠI TIÊM-LA : BANGKOK.
TẠI ẤNH THUỘC-ĐỊA : SINGAPORE.
TẠI TRUNG-HOA : BẮC-KINH, THƯỢNG-HẢI, THIÊN-TÂN, QUẢNG-ĐÔNG, HƯƠNGCẢNG, HANKEOU.
TẠI PHI-CHÂU : DJIBOUTI.
TẠI TÂN-THẾ-GIỚI : NOUMÉA.
TẠI TAHITI QUẦN-ĐẢO : PAPEETE.
ETABLISSEMENTS FRANÇAIS DE L'INDE : PONDICHÉRY.

3048

Hiện viết tắt để gọi điện-tín : INDOCHINE.

Cái sức khỏe của đàn-bà và cái bệnh đau lưng

Đàn-bà con gái lúc tuổi nhỏn lên, thường hay vàng da, sức yếu, đau tim, đau gan, nhức đầu, nhất là buổi sáng lúc thức dậy. Ngoài lúc ấy, lại còn lúc khi sinh-sản, lại thường yếu mệt, đau thở thịt, nặng mi mắt, nặng bàn chân. Sau công đàn-bà lại còn lúc trở về già, hay mắc nhiều bệnh như tụ-huyết, trúng mát, nặng chân.

Trong những lúc ấy, đàn-bà muốn cho khỏi đau thì nên giữ gìn bộ thận, mà lúc nào cũng phải giữ gìn bộ thận vì các bệnh của đàn-bà phần nhiều là bởi thận yếu đau mà đã những chất bẩn, và nước acide urique trong máu.

Trong khi ấy thuốc Pilules Foster rất công hiệu, vì trong những khi đau tuần, đau xương cốt, xương mắt cá chân, tiểu-tiện đục và có cặn, vân vân, dùng rồng tối lắm. Các thuốc Foster bán tại số 25, St. Ferdinand Paris 17.

Hàng bào-chế nào cũng có bán

3044 1

RƯỢU CỦA ÔNG CÓ DANH TIẾNG LAROCHE CHẾ RA HIỆU LÀ

QUINA-LAROCHE

THUỐC UỐNG BỔ TẠNG PHU VÀ TRỊ BỊNH RÉT CHẾ RA BỞI CÂY THUỐC QUINQUINA

Thuốc này hay lắm đã nổi tiếng thiên hạ đều đến cầu; hiết không có thuốc nào hay bằng. Thuốc QUINA LAROCHE là thuốc hay bơm hết cho bổ sức lại, bổ tạng phủ, trị bịnh rét làm cho ăn ngủ, thuốc đi lấy làm hay cả thì giờ ai không đều quên dùng.

Ai ai đông, nó công ứng, nhứng là người bịnh mới dùng đến là bơm lên ngay. Thuốc đó trị bịnh nào này: bịnh hư hư, ốm yếu đói, huyết suy, bổ sức lại các bịnh làm cho con người yếu đuối, bi trái hơn, nó cảm mạo tức ngực, rét hơn cơn lưỡi trắng, trẻ trở trong tỉ vị các bịnh đó đều dùng nhiều tay thuốc QUINA LAROCHE đặng.

Con nít huyết suy và con gái lúc sanh con uống đến hễ kể khi lúc sanh sản, cũng như mấy bịnh kể trước đây đều nên uống thuốc QUINA LAROCHE.

Nhứng người ở ở xứ hay có thấy rét cũng chẳng nên quên dùng thuốc đó.

Các bịnh kể trên đây thuốc đó trị lấy làm mau và chắc. Chẳng những sẽ trừ hết mà thì còn lại ngày sau trong mình mạnh khỏe, lại thêm sức lực, ăn uống ngon có chừng và chừng ta giảm sức thuốc đó rằng: Rượu ngon hạnh của thiên thần chế ra (Liqueur de Jeanne) thị tục ngữ của người Tàu cho những thứ thuốc trị bịnh hay hơn hết thảy không thuốc nào bằng.

Từ khi chúng ta bán thuốc QUINA LAROCHE thì chúng ta có đăng có vạn giấy chứng và thơ cảm ơn của mấy người bịnh và có vạn giấy của các quan tướng y khác nông tặng ta.

Rất tại thuốc nước QUINA LAROCHE là một thứ thuốc rẻ hơi cho người hơn hết thảy.

CÁCH DÙNG

Rượu QUINA LAROCHE phải uống từ một ly tới ba ly cơ bữa thơ chai rượu trọn một ngày trong sát lúc ăn. Cho nước trị bịnh rét thì mỗi một khắc đồng hồ uống một ly, uống 8 ly trước rồi rét 3 giờ rưỡi, thì ấy ly chất nặng trước rồi uống gió.

Thuốc QUINA LAROCHE thường hay uống không pha nước mà khi trời nóng nực thì pha nước vô mà uống cho đã khát.

COMAR VÀ CÔNG-TY

Ông thầy bên thuốc bọng khen tại Paris

3045 2

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN